

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ
อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

จุฬารัตน์ สุริโย

สารบัญชานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตราจารย์บัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๓๖

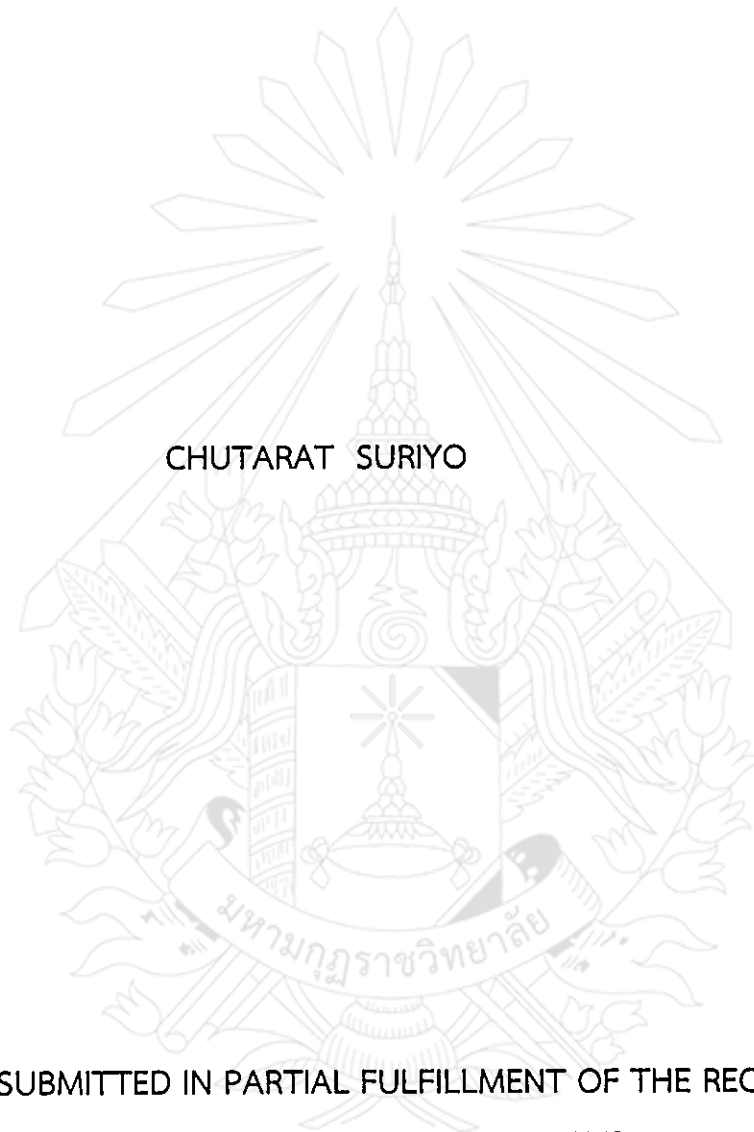
การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ
อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

B 2000๕

RESIDENTS' PARTICIPATION IN DEVELOPMENT PLANS MAKING
PROCEDURES OF TAMBON SELAPHUM MUNICIPALITY,
SELAPHUM DISTRICT, ROI ET PROVINCE

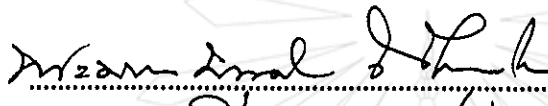

CHUTARAT SURIYO

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E.2556 (2013)

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ
อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา : จุฬารัตน์ สุริโย
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา ใจกลาง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

..... รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหาบุญศรี ภาณุวฑฒโน, ผศ.ดร.)

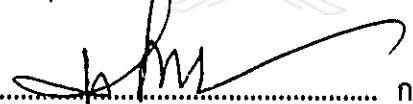
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.ทองแพ ไชยตันเทือก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา ใจกลาง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์)

..... กรรมการ
(ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Residents' Participation in Development Plans Making Procedures of
Tambon Selaphum Municipality, Selaphum District, Roi Et
Province
Student's Name : Chutarat Suriyo
Department : Government
Advisor : Asst. Prof.Dr. Decha Jaiklang
Co-Advisor : Assoc. Prof. Udom Piriying

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University
in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nānavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nānavuddho, Asst. Prof. Dr.)

Thematic Committee

Dr. Thongpaē Chaitontuak
..... Chairman
(Dr. Thongpaē Chaitontuak)

D. Jaiklang
..... Advisor
(Asst. Prof. Dr. Decha Jaiklang)

Udom Piriying
..... Co - Advisor
(Assoc. Prof. Udom Piriying)

Suwat Jitjun
..... Member
(Dr. Suwat Jitjun)

Somkiet Kietjareon
..... Member
(Asst. Prof. Dr. Somkiet Kietjareon)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา	: จุฑารัตน์ สุริโย
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา ใจกลาง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน และ๓) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาคมตำบลของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน ๑๔๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน ๒๖ ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .๘๙ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประกอบการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมปฏิบัติ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา และด้านร่วมติดตามและประเมินผล

๒) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

๓) ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้แก่ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การจัดอบรม สัมมนา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ประชาชนมีการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ การดำเนินงานของเทศบาล รองลงมาคือ เทศบาลควรส่งเสริมให้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป และเทศบาลควรเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เช่น การจัดทำเอกสารเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เป็นต้น

Thematic Title : Residents' Participation in Development Plans Making Procedures of
Tambon Selaphum Municipality, Selaphum District, Roi Et Province

Student's Name : Chutarat Suriyo

Department : Government

Advisor : Asst. Prof.Dr. Decha Jaiklang

Co-Advisor : Assoc. Prof. Udom Piriying

Academic Year : B.E. 2555 (2012)

ABSTRACT

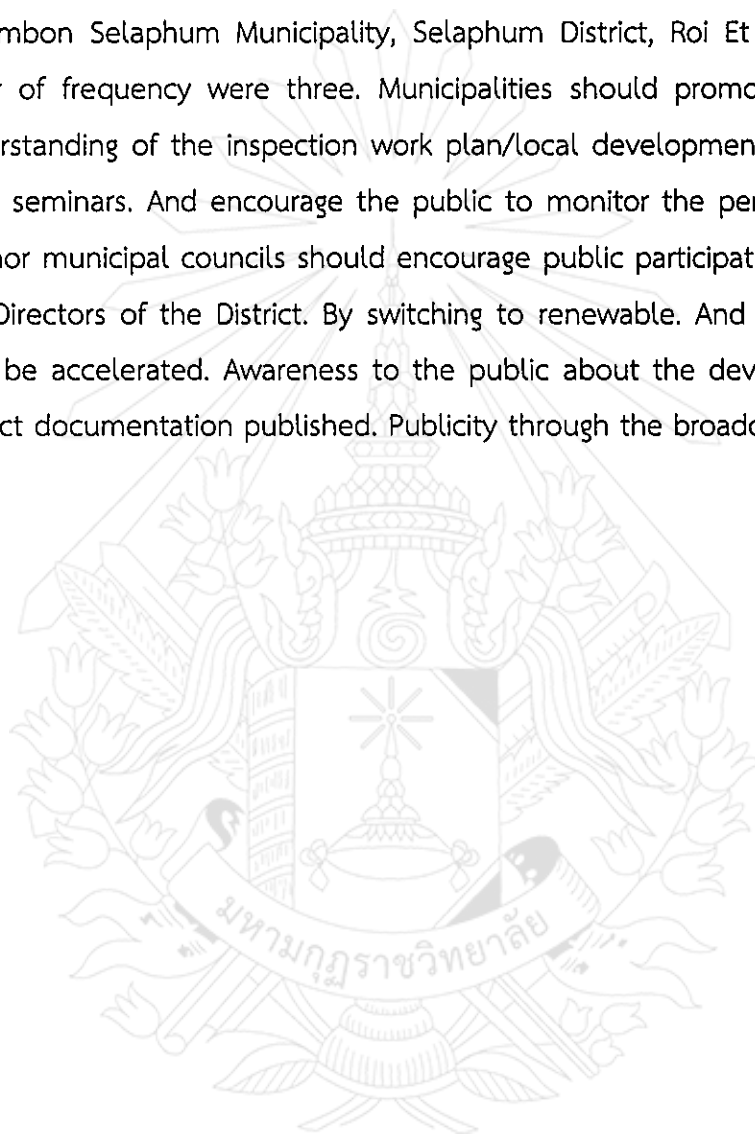
The thematic paper's following objectives were aimed to 1) explore Residents' Participation in Development Plans Making Procedures of Tambon Selaphum Municipality, Selaphum District, Roi Et Province. 2) Compare their participation procedures of drawing up its development plans here, resting on their differing genders, ages and educational backgrounds, and 3) Collect suggestions Residents' Participation in Development Plans Making Procedures of Tambon Selaphum Municipality, Selaphum District, Roi Et Province. The sampling group included 191 tambon community members in its authorized area. The instrument used for the research was the five rating scale questionnaire containing thirty questions, in which the entire issue was endowed with the power of discrimination at .89. The statistics utilized for the research encompassed percentage, mean, standard deviation t-test and F-test, by making use of the computer's software package to facilitate the analysis.

The research results were found as follows:

1) The Residents' Participation in Development Plans Making Procedures of Tambon Selaphum Municipality, Selaphum District, Roi Et Province. Overall level. When considering the. At a high level on all four sides. Descending order based on an average week At a high level on all four sides. Descending order by average intelligence, including the requirement. The common practice. With the envelopment plan. And a monitoring and evaluation

2) The hypothesis testing results revealed that no statistically significant differences over people's differing genders, ages and educational backgrounds were found correlated with their participation in procedures of drawing up its development plans, thereby constituting null hypotheses.

3) People have suggestions about how to Participate in Development Plans Making Procedures of Tambon Selaphum Municipality, Selaphum District, Roi Et Province. Descending order of frequency were three. Municipalities should promote public knowledge. Understanding of the inspection work plan/local development projects such as outreach seminars. And encourage the public to monitor the performance evaluation of minor municipal councils should encourage public participation in the procurement of Directors of the District. By switching to renewable. And Municipal Relations should be accelerated. Awareness to the public about the development plan for the district documentation published. Publicity through the broadcast tower for example.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบล
เสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก พระราชปรีดีติวิมล
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ได้เปิดสอนหลักสูตรศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษา จึงขอกราบนมัสการ
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.เดชา ใจกลาง อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์
อุดม พิริยสิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนทร อัจฉนิม ดร.ประพิศ โบราณมูล และ
นายรณยุทธ หอมหวล ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา
แนะนำ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเสลภูมิ ที่ได้อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี และขอขอบคุณประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ช่วยกรุณาตอบ
แบบสอบถามด้วยดี

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด/บรรณารักษ์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ดทุกท่านที่อนุเคราะห์ และให้ความสะดวกในการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ที่ให้คำชี้แนะ แนะนำด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา
มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

จตุรรัตน์ สุริโย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

ก

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ค

กิตติกรรมประกาศ

จ

สารบัญ

ฉ

สารบัญตาราง

ช

สารบัญภาพประกอบ

ฐ

บทที่ ๑ บทนำ

๑

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๓

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๓

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๓

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๔

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๖

๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๖

๒.๒ แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑๓

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

๒๐

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

๒๙

๒.๕ ภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลตำบล

๔๑

๒.๖ สภาพพื้นที่ทำการวิจัย

๔๔

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๔๘

๒.๘ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๕๓

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

๕๔

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๕๔

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

๕๕

	ช
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๗
๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๕๘
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๐
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๕
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๕
๔.๒ ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๕
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๖
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๙๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๑
๕.๒ อภิปรายผล	๙๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๓
บรรณานุกรม	๑๐๗
ภาคผนวก	๑๑๑
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	๑๑๒
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	๑๑๔
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	๑๑๖
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๒๐
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๑๒๗
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	๑๒๙
ประวัติผู้วิจัย	๑๓๓

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้านและช่วงอายุ	๕๖
ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๖๗
ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	๖๗
ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	๖๗
ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน	๖๘
ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ โดยรวมและรายข้อ	๖๙
ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมและรายข้อ	๗๐
ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ	๗๑
ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล โดยรวมและรายข้อ	๗๒
ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ	๗๓
ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ	๗๓

- ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอ
 เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ จำแนกตามเพศ ๗๔
- ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ
 วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้าน
 ร่วมคิดกำหนดความต้องการ จำแนกตามเพศ ๗๔
- ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอ
 เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามเพศ ๗๕
- ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ
 วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้าน
 ร่วมจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามเพศ ๗๕
- ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอ
 เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ จำแนกตามเพศ ๗๖
- ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ
 วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้าน
 ร่วมปฏิบัติ จำแนกตามเพศ ๗๖
- ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอ
 เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล จำแนกตามเพศ ๗๗
- ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ
 วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้าน
 ร่วมติดตามผล และประเมินผล จำแนกตามเพศ ๗๗
- ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอ
 เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ ๗๘
- ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
 กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัด
 ร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ ๗๘

- ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอสลภูมิ จังหวัด
ร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ ๘๙
- ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอสลภูมิ จังหวัด
ร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล ๙๐

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบที่ ๒.๑ แสดงลักษณะของการวางแผน	๒๙
ภาพประกอบที่ ๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น	๓๐
ภาพประกอบที่ ๒.๓ สรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๕๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล เป็นการบริหารราชการโดยการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๒ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘^๑ ที่ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี โดยกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ร่วมปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ ที่วางไว้ตามช่วงเวลาที่กำหนด ร่วมควบคุมติดตาม วัดและประเมินผลโดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้นๆ จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใสพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบจากประชาชนได้ จึงถือได้ว่าการวางแผนเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เพื่อให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งสามารถวางแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า^๒

เทศบาลตำบลเสลภูมิ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดร้อยเอ็ดโดยตั้งอยู่ห่างจากที่ตั้งจังหวัดร้อยเอ็ด ๓๒ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๓.๑๙ ตารางกิโลเมตรหรือ ๒๐,๗๔๓.๗๕ ไร่ มีประชากรทั้งหมด จำนวน ๑๓,๗๘๘ คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน ๖,๗๑๘ คน และเพศหญิง จำนวน ๗,๐๗๐ คน มีพื้นที่การปกครอง จำนวน ๒๒ หมู่บ้าน ๒ ชุมชน ๔,๑๓๕ หลังคาเรือน โดยครอบคลุมพื้นที่สามตำบล คือ ตำบลกลาง จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน ตำบลขวัญเมือง จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน และบางส่วนของตำบลนาเมือง จำนวน ๒ ชุมชน (ชุมชนนิคมเสลภูมิและชุมชนโคกภูดิน) การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลร่วมกับ

^๑ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๘), หน้า ๒.

^๒ สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, คู่มือปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาตำบล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๗), หน้า ๖.

ประชาคมท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมเมือง ทั้งนี้เพื่อรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนและข้อมูลการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดประเด็นการพัฒนา ตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนางค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน และให้เป็นไปตามกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวมทั้งได้มีการจัดตั้งประชาคมชุมชนซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนที่เป็นกลไกในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

แผนพัฒนาเทศบาลส่วนใหญ่จัดทำขึ้นโดยฝ่ายเจ้าหน้าที่และผู้บริหารเท่านั้น ยังขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ในการวางแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อนำมาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินงานในโครงการพัฒนาของเทศบาล และขาดวัตถุประสงค์ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันในองค์กรบรรลุตามเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกอย่างจริงจัง ถึงแม้ว่าทางเทศบาลจะมีการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และ สร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชน ทั้งในรูปของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม และองค์กร อาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน แต่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสลภูมิก็ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเทศบาลบางส่วนเท่านั้น^๖

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จึงสนใจการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบล เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มมากขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

^๖เทศบาลตำบลเสลภูมิ, “แผนพัฒนาสามปี (๒๕๕๕-๒๕๕๗) เทศบาลตำบลเสลภูมิ”, ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลเสลภูมิ, ๒๕๕๕, (อัดสำเนา).

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๓.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๓.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาคมตำบลของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒๓๕ คน โดยเลือกจากสมาชิกของตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลที่มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ จากสามตำบล ได้แก่ ตำบลกลาง (๑๑ หมู่บ้าน) จำนวน ๑๐๒ คน ตำบลขวัญเมือง (๑๑ หมู่บ้าน) จำนวน ๑๑๔ คน และตำบลนาเมือง (๒ หมู่บ้าน) จำนวน ๑๙ คน รวมทั้งสิ้น ๒๓๕ คน^๕

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในสี่ด้าน คือ

- ๑) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ
- ๒) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา
- ๓) ด้านร่วมปฏิบัติ
- ๔) ด้านร่วมติดตาม และประเมินผล

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

^๕เทศบาลตำบลเสลภูมิ, “จำนวนประชาคมตำบลเทศบาลตำบลเสลภูมิ ปีงบประมาณ ๒๕๕๕”, ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลเสลภูมิ, ๒๕๕๕, (อัดสำเนา).

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน พัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕.๔ ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพัฒนาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มมากขึ้น และตอบสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการกระทำ ที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนในการ กำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเองในกระบวนการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย สี่ขั้นตอนดังนี้

๑) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนา การรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อบรรจุใน แผนพัฒนาเทศบาลตำบล ได้แก่ ร่วมสำรวจศึกษาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วม ประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล

๒) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกำหนด วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนา กำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ได้แก่ ร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของ หมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน/ชุมชน และร่วมประชุมเพื่อ เห็นชอบแผนพัฒนาเทศบาล มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลในแผนพัฒนา เทศบาล

๓) ด้านร่วมปฏิบัติ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนร่วมปฏิบัติตาม โครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ได้แก่ เข้าร่วมในการดำเนินงานโครงการด้านพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่กรรมการตรวจรับการจ้างโครงการต่างๆ ของเทศบาล

๔) ด้านร่วมติดตาม และประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนร่วม ปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ได้แก่ มีส่วนร่วมในการติดตามและ

ประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเสมอๆ

ประชาชน หมายถึง ประชาคมหมู่บ้านหรือตัวแทนประชาชนที่ได้รับคัดเลือกเป็นประชาคมหมู่บ้านในเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

แผนพัฒนาเทศบาลตำบล หมายถึง แผนพัฒนาประจำปี ซึ่งจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และนำไปใช้ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕

เทศบาลตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งในอำเภอเสลภูมิ ในที่นี้หมายถึง เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อเสนอแนะ หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่เสนอให้เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบล

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะทั่วไปของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้โดยจำแนกเป็น เพศ อายุ และระดับการศึกษา

๑) เพศ หมายถึง คุณลักษณะทั่วไปด้านเพศของประชาชนกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบด้วย เพศชาย และเพศหญิง

๒) อายุ หมายถึง อายุจริงของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้ โดยแบ่งออกเป็นสามช่วง ดังนี้ (๑) ช่วง ๓๐-๔๕ ปี (๒) ช่วง ๔๖-๕๕ ปี และ (๓) ช่วง ๕๖-๖๘ ปี

๓) ระดับการศึกษา หมายถึง การสำเร็จการศึกษาจริงของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้ โดยแบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้ (๑) ประถมศึกษา (๒) มัธยมศึกษา หรือ ปวช. และ(๓) อนุปริญญา/ปวส.ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

- ๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- ๒.๒ แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
- ๒.๕ ภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลตำบล
- ๒.๖ สภาพพื้นที่ทำการวิจัย
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในแง่ของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยกลุ่มสังคมที่มีฐานะต่ำ สามารถแสดงความต้องการหรือเสนอข้อเรียกร้อง เพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจหรือการเมือง ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

๒.๑.๑ ทฤษฎีการกระทำทางสังคม

เวเบอร์ (Max Weber) ได้ศึกษาเรื่องการกระทำของมนุษย์ (Human Action) โดยให้คำจำกัดความการกระทำว่า เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดเผย และลับซึ่งบุคคลผู้ทำกำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัวตามความคิดของ เวเบอร์ ความเข้าใจในระบบความหมายเกิดขึ้นได้ ๒ ประการ^๑

^๑Max Weber, The Theory of Social and Economic Organization trans, อังใน อรรถพรหม ไชยวัฒน์, “การประมวลผลพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๕๔, หน้า ๓๐-๓๑.

ความหมายส่วนตัว จากการกระทำของบุคคลหนึ่ง สามารถเข้าใจได้จากการสังเกตโดยตรงมี การเข้าใจสิ่งเร้า และสามารถแสดงความรู้สึกรวมออกมาด้วยตัวเราเอง ในการให้เหตุผล ซึ่งเป็น วัตถุประสงค์ของผู้นำ หรือถ้าการกระทำของบุคคลไม่มีเหตุผลแล้ว อาจจะเข้าใจในส่วนประกอบแห่ง อารมณ์ที่มีการกระทำเกิดขึ้น โดยอาศัยการเข้าไปมีส่วนร่วมที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อมนุษย์ ผู้สังเกต ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยแนวทฤษฎีหรือจุดมุ่งหมายชัดสูงสุด หรือค่านิยมของผู้นำแต่โดยสติปัญญาแล้ว เราอาจเข้าใจสถานการณ์ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องได้ อีกนัยหนึ่งว่า การกระทำเกิดขึ้นจากแรง กระตุ้น การเข้าใจแรงกระตุ้นสามารถถือได้ว่าเป็นการอธิบายเวลาที่แท้จริงของการกระทำเพราะว่า แรงกระตุ้นจะมีอยู่ในส่วนลึกของจิตใจผู้กระทำ และสำหรับผู้สังเกตนั้นแรงกระตุ้นเป็นพื้นฐานที่ เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรม

เวเบอร์ กล่าวว่า การกระทำของสังคมมี ๔ ขั้นตอน คือ

๑) การกระทำที่มีเหตุผล (Rational) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการอันเหมาะสมในอันที่จะบรรลุ วัตถุประสงค์ที่เลือกไว้อย่างมีเหตุผล การกระทำดังกล่าวมุ่งไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

๒) การกระทำที่เกี่ยวกับค่านิยม (Value) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสมเช่นกัน เพื่อที่จะให้ได้ค่านิยมสูงสุดในชีวิตที่มีความสมบูรณ์พร้อม การกระทำเช่นนี้มุ่งไปในด้านจริยธรรมและ ศีลธรรมอย่างอื่นเพื่อการดำรงไว้ซึ่งเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

๓) การกระทำตามประเพณี (Traditional) เป็นการกระทำที่ไม่เปลี่ยนแปลง โดยยึดเอา แบบอย่างที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตเป็นหลักในพฤติกรรม การกระทำตามประเพณีไม่คำนึงถึงเหตุผล

๔) การกระทำที่แฝงไปด้วยความเสนาหา (Affective) การกระทำที่คำนึงถึงอารมณ์ และความ ผูกพันทางจิต ระหว่างผู้กระทำกับวัตถุที่เป็นจุดมุ่งหมายของการกระทำ การกระทำเช่นนี้ไม่ได้ คำนึงถึงเหตุผลอย่างอื่นอย่างใดทั้งสิ้น นอกจากเรื่องส่วนตัว^๒

ดังนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำทางสังคมเป็นเรื่องของการเกิดจากจิตใจที่ต้องการ เข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มตน หรือต้องการความเป็น ระเบียบในชีวิตทางสังคม

พาร์สัน (Talcott Parsons) ได้สร้างทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of Social Action) เขา ได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป (a General Theory of Action) กล่าวคือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับ

^๒ เรื่องเดียวกัน.

๑) บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)

๒) วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ (Idea of Beliefs) ความสนใจ (Primary of Interest) และระบบค่านิยมของบุคคล (System of Value Orientation)^๗

स्ताเวนฮาเกน (Rudolpho Stavenhagen) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในแง่ของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยกลุ่มสังคมที่มีฐานะต่ำ สามารถแสดงความต้องการหรือเสนอข้อเรียกร้อง เพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจหรือการเมือง^๘

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชุม องค์การสหประชาชาติ เคยระบุไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม หากจะให้เข้าใจชัดแล้วการนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีลักษณะจำ กัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่ง ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตามก็ตีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็นดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

๒) การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในกรณีต่อไปนี้

(๑) การเอื้อให้เกิดการพยายามพัฒนา

(๒) การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

(๓) การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผนดำเนินการ

โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

^๗Talcott Parson, Structure and Process in Modern Societies, อังโน อคิน ธิพัฒน์, แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗), หน้า ๑๐๗ - ๑๑๑.

^๘Rudolpho Stavenhagen, The Administrative Office Management Function, อังโน นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์, กลวิธีแนวทางวิธีการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๒๑.

๓) เมื่อพิจารณาในแง่นี้ การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรง และทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้

๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไป ตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

การพิจารณาการมีส่วนร่วมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา อาจนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการปลดปล่อยมนุษย์จากโชครวนผูกพันให้เป็นอิสระในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง ดังมีผู้นิยามว่า โดยพื้นฐานแล้ว การมีส่วนร่วมหมายถึง การปลดปล่อยประชาชนให้หลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนาและให้กลายเป็นผู้กระทำ ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการเข้าสู่ภาวะทันสมัย

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงหมายถึง กระบวนการกระทำ ที่ประชาชนมีความสมัครใจ เข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง ทั้งนี้ต้องมีใช้การกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก

อดิน รพีพัฒน์ ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วม ๕ ทฤษฎี ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

๑) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion Theory) การเกลี้ยกล่อมมวลชน หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้ผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้งให้เกิดศรัทธาตรงกับความต้องการของผู้เกลี้ยกล่อมโดยเฉพาะในเรื่องของความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow) ที่เรียกว่า ลำดับขั้นของความต้องการ คือ ความต้องการของคนเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปหามาก มีทั้งหมด ๕ ระดับดังนี้

(๑) ความต้องการทางด้านสรีรวิทยา เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ได้แก่ ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ เป็นต้น

(๒) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต ได้แก่ ความต้องการที่จะอยู่อย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงาน และการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

(๓) ความต้องการทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

(๔) ความต้องการจะมีเกียรติยศชื่อเสียง ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจตนเองในเรื่องของความรู้ ความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

(๕) ความต้องการความสำเร็จแห่งตน เป็นความต้องการในระดับสูง ซึ่งเป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่าง ตามความนึกคิดของตนเองเพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นไปในแนวทางที่ดีที่สุดตามที่ตนคาดหวังไว้

จากทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าการเกลี้ยกล่อมนั้นเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจของมนุษย์แล้วก็ย่อมจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

๒) ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Moral Theory)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนเรามีขวัญดีผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็จะต่ำตามไปด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาर्डเอาเปรียบ ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อไรก็ตามถ้าคนเรามีขวัญดี จะเกิดมีความสำนึกในการรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคลและขวัญส่วนกลุ่ม

จากทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การสร้างขวัญของคนเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะคนมีขวัญดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีเช่นกัน

๓) ทฤษฎีการสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism Theory)

ปัจจัยประการหนึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติ มีความพอใจในชาติ ของตัวพอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า การสร้างความรู้รักชาตินิยม จะช่วยให้เกิดความรู้สึกการเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งจะเป็นผลเกี่ยวโยงไปถึงความรักความหวงแหนท้องถิ่นของตนเอง

๔) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership Theory) การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคน จูงใจคนไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมี ทั้งผู้นำที่ดีที่เรียกว่าผู้นำปฏิฐานหรือผู้นำพลวัต (Dynamic Leader) คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอและผู้นำในทางไม่ดี คือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative Leader)

จากทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การจะทำให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงาน ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานอย่างมีขวัญ และมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการสร้างผู้นำที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่างๆ ที่ดีด้วย

๕) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administrative and Method Theory)

การใช้ระบบในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ย่าง เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่อง การใช้การบริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย^๕

จากทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพและความเสมอภาค การก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอาจใช้แรงจูงใจหรือการให้แรงเสริม เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับทั้งตัวและจิต ส่งผลให้เกิดการกระทำ และการร่วมรับผิดชอบ

ดังนั้นทฤษฎีการมีส่วนร่วมที่กล่าวมา จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่กลุ่มบุคคลจะกระทำไปสู่จุดหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งการศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเป็นแนวทางการให้ความร่วมมือ และเข้าร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation)

๒.๒.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

มีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งในที่นี้จะขอนำเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง ได้นำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติได้ใช้ความรู้ ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน และต่อหน่วยงานได้อย่างเต็มที่ ไว้ ๔ รูปแบบคือ ๑) การปรึกษาหารือ (Conductive Management) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของ คณะกรรมการ (Committee) เช่น คณะกรรมการโครงการ คณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการ เฉพาะกิจ หรือคณะกรรมการที่เรียกชื่ออย่างอื่น รูปแบบนี้เป็นการกระจายอำนาจการบริหาร และ

^๕ อคิน รพีพัฒน์, แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน, อ่างแล้ว, หน้า

การตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินการด้วย ระบบการปรึกษาหารือนี้ เหมาะสำหรับผู้บริหารระดับต้นขึ้นไป โดยการมอบหมายหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ประธาน โครงการ ประธานคณะกรรมการหรือกรรมการเป็นต้น ๒) กลุ่มคุณภาพ (Quality Control Circles) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของกลุ่มบุคคล ๓-๑๐ คน ที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน รูปแบบกลุ่มคุณภาพนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงานระดับปฏิบัติหรือระดับหัวหน้างาน เพราะเป็นการฝึกฝนและเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา^๖

การให้บุคคลมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น เป็นการเพิ่มความรับผิดชอบและตระหนักในงานที่ปฏิบัติให้กับผู้ร่วมงาน จะช่วยให้บรรยากาศการทำงานมีสภาพน่าพึงพอใจเป็นบันไดนำไปสู่การยอมรับ นับถือ ความรักความผูกพันระหว่างบุคคลต่อบุคคล และระหว่างบุคคลต่อบุคคล เป็นการนำศักดิ์ศรีและความหมายอันลึกซึ้งมาสู่งานที่เขาทำอยู่ การเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยให้เกิดการผลักดัน เกิดจินตนาการเพื่อสร้างสรรค์ และเกิดความคิดหลักแหลมในงานใหม่ ๆ ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีในการบริหาร และเหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จของผู้ร่วมงาน

การกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมิได้หมายความว่า ผู้บริหารไม่มีความสามารถในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้นๆ ถึงแม้ว่าผู้บริหารจะให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารก็ยังสามารถช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และรับฟังความคิดเห็นและถึงขั้นตัดสินใจที่สำคัญแล้ว ผู้บริหารก็ยังคงเป็นผู้ตัดสินใจสั่งการ ดังนั้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ ดังนี้^๗

ปรัชญา เวสารัชช^๘ ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่าเป็นการที่ประชาชนเข้าเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายาม หรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชนและการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

- ๑) มีประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนา
- ๒) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างสุดตัว เช่น ความรู้ ความสามารถ ความคิด แรงงานหรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุนวัสดุกิจกรรมการพัฒนา^๙

^๖ สัมฤทธิ์ กางเพ็ญ, "รูปแบบการมีส่วนร่วม", วารสารวิชาการ, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๔ (๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๙) : ๑๐-๑๒.

^๗ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๐, การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓), หน้า ๒๔๑-๒๔๖.

^๘ ปรัชญา เวสารัชช, การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘), หน้า ๓๖ - ๓๘.

จรัส บุญเชื้อง ได้กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและโครงการที่ประชาชนในชนบท สามารถที่แสดงออกซึ่งความต้องการของตน การจัดอันดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นโดยเน้นที่การใช้อำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท”^{๙๙}

ดุขฎี อายุวัฒน์ กล่าวไว้ว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุดโดยการร่วมอาจร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือครบวงจรก็ได้ การเข้าร่วมทั้งรายบุคคล กลุ่มคน จนถึงองค์กร ซึ่งมีความสอดคล้องกัน การเข้ามารับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์”^{๑๐๐}

หวิทอง หงษ์วิวัฒน์ ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง “การที่ประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและความคุมการใช้และการกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง”^{๑๐๑}

สุจินต์ ดาววีระกุล ให้ความหมาย “การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตัวเอง และมีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังที่ปรารถนาหรือตั้งไว้”^{๑๐๒}

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ กล่าวไว้ใน “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้าง

^{๙๙}จรัส บุญเชื้อง, “การมีส่วนร่วมของประชากรในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านโพนท่าลี่”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๓๗, หน้า ๑๓.

^{๑๐๐}ดุขฎี อายุวัฒน์, การวิเคราะห์ด้วย Correlation และ Regression Analysis, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ม.ป.ป.), หน้า ๓๖-๓๘.

^{๑๐๑}หวิทอง หงษ์วิวัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๒.

^{๑๐๒}สุจินต์ ดาววีระกุล, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่น ระดับจังหวัดประจำปี ๒๕๒๗”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๒๗, หน้า ๑๘.

โอกาสให้ประชาชนและชุมชนทั้งในรูปของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม และองค์กร อาสาสมัคร รูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้”^{๑๓}

นิพัทธ์เวช สืบแสง ได้ให้คำจำกัดความของ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของงานรวม เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ภายใต้การกำหนดและดำเนินการของประชาชนเองโดยที่กระบวนการของการมีส่วนร่วมนั้น เป็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาหรือกำหนดปัญหาของชุมชน การสาเหตุของปัญหาหาวิธีแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหของชุมชน และประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา”^{๑๔}

เดช กาญจนางกุล ได้ให้ความหมายของคำว่าความร่วมมือ “เป็นการแบ่งกันทำตามบทบาทและหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องมีการบูรณาการในด้านความรู้ ความคิดและความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนร่วมปฏิบัติงานหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการให้ประสาน เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นจังหวะเดียวกัน จึงจะทำให้การปฏิบัติร่วมกันสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดตามที่ผู้มีส่วนร่วมทุกคนปรารถนา”^{๑๕}

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา ระบุว่าความร่วมมือคือ “การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนานอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย”^{๑๖}

โคเฮน และอัฟโฮฟฟ์ (John M. Cohen and Norman T. Uphoff) ได้นำเสนอความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผล และลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ว่าประกอบด้วย

๑) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (Planning) คือ การมีส่วนร่วมในการประชุมให้ความคิดเห็นในกระบวนการจัดวางแผนงาน โครงการ การกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน งบประมาณ และทรัพยากร การดำเนินการล่วงหน้า

^{๑๓}ไพรัตน์ ตรีเชรินทร์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๖-๗.

^{๑๔}นิพัทธ์เวช สืบแสง, การมีส่วนร่วมของชาวชนบทในการพัฒนา, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘.

^{๑๕}เดช กาญจนางกุล, การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗), หน้า ๔.

^{๑๖}นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา, แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๓๘), หน้า ๑๙.

๒) การมีส่วนร่วมด้านการจัดสรรทรัพยากร (Allocation) คือการมีส่วนร่วมใน การดำเนินการช่วยเหลือ จัดหา หรือสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์หรือเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการต่างๆร่วมกับโรงเรียน

๓) การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือประสานงาน (Co-ordination) คือ การมีส่วนร่วมใน การให้ความร่วมมือ ปฏิบัติงาน ติดต่อสื่อสาร รับผิดชอบร่วมกับโรงเรียน

๔) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล (Evaluation) คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนด เกณฑ์ รูปแบบ ตรวจสอบการทำงานตามแผนงาน โครงการต่างๆ ร่วมกับโรงเรียน^{๓๗}

เดวิส และ นิวสตอร์ม (Davis & Newstorn) อธิบายว่า “การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้อง ทางด้านจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงกระตุ้นที่ ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่มหรือเป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการ เข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ช่วยเหลือ (Contribution) และความรับผิดชอบต่อ (Respond suability)”^{๓๘}

สรุปจากที่กล่าวมา ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรให้ความ ร่วมมือในการเข้าร่วมทำกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยการร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหา การดำเนินการ ปฏิบัติงาน การติดตามผลและร่วมรักษามาตรฐานที่กลุ่มกำหนดขึ้น และมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ร่วมในความสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร และสามารถบรรลุผลสำเร็จ เป้าหมายที่กำหนดไว้โดยการเข้าร่วมทำกิจกรรมนั้น ๆ

๒.๒.๒ ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะขั้นตอนของการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ดังนี้
 อคิน ธิพัทธ์น์ กล่าวว่า “ขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วม จะประกอบด้วย

- ๑) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหา
- ๒) การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา

^{๓๗} John M. Cohen, and Noman T. Uphoff, Participation's Place in Rural Development : seeking Clarity though Specificity, อ้างใน นิพนธ์เวช สืบแสง, การมีส่วนร่วมของชาวชนบท ในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๔), หน้า ๑๘.

^{๓๘} Davis & Newstorn, Organizational Behavior: Human Behavior at Work, อ้าง ใน สายสุณีย์ แถวโน้นจัว, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากร โรงพยาบาลหนองเรือจังหวัดขอนแก่น”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๙, หน้า ๒๓.

๓) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน

๔) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา^{๑๙}

วิไลพร สมบูรณ์ชัย ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมในการศึกษาถึงปัญหา

๒) การมีส่วนร่วมในการวางแผน

๓) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

๔) การมีส่วนร่วมในการติดตามผล

๕) การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา^{๒๐}

สุวรรณณี คงทอง ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ โดยแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ

๒) การร่วมดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยเสียสละกำลังแรงงาน วัสดุ กำลังเงิน

หรือทรัพยากรใด ๆ

๓) การร่วมรับแบ่งปันประโยชน์ คือการร่วมในการใช้ประโยชน์ การร่วมในการติดตามผลงาน^{๒๑}

สามารถสรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมได้ ๕ ขั้นตอน

๑) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

๒) การมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจดำเนินการแก้ไขปัญหา

๓) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

๔) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

๕) การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ร่วม

การมีส่วนร่วมนั้น เป็นการให้บุคคลในองค์กรตระหนักถึงปัญหาต้องวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาด้วยตนเอง จะช่วยให้เข้าใจปัญหาของตนเอง และร่วมกันวางแผนตัดสินใจในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมกัน การร่วมระดมทุนด้วยการปฏิบัติงานจะทำให้มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ทำให้ได้ เรียนรู้การดำเนินงาน

^{๑๙} อคิน รพีพัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๒๓), หน้า ๑๐๑.

^{๒๐} วิไลพร สมบูรณ์ชัย, “การมีส่วนร่วมของอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๓๔, หน้า ๑๔.

^{๒๑} สุวรรณณี คงทอง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๓๖, หน้า ๑๕-๑๖.

อย่างใกล้ชิด เมื่อได้ติดตามประเมินผลการดำเนินงานทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลประโยชน์ที่ได้คือ ความสำเร็จของงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่ทุกคนมีความภาคภูมิใจ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้เสนอแนวคิดของการมีส่วนร่วมที่เกิดจากแนวความคิดที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

๑) ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลที่บังเอิญพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจ และความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม

๒) ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำการร่วมกัน

๓) การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตกลงใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความริเริ่มกระทำการที่สนองต่อความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังอาจเกิดจากแนวความคิดอื่น ๆ เช่น

๑) ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือ บุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างสาธารณประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร เป็นต้น

๒) ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติยศ มีตำแหน่งหน้าที่การงานใหญ่โต ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ

๓) อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับ^{๒๒}

ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์ ได้เสนอสรุปแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานในการมีส่วนร่วมดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษา (Consultative Participation) หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นหรือคำปรึกษา เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะค่อนข้างมากในการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน คำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่น ไม่ควรสรุปความเห็นของชุมชน โดยไม่ได้ศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้ง และทุกฝ่ายควรร่วมกันศึกษาข้อมูลพื้นฐานแนวโน้มในการพัฒนา รวมทั้งจุดเด่นจุดด้อยของชุมชน

๒) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (Participatory through Representatives) คือ มีส่วนร่วมตัดสินใจในฐานะผู้แทนของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน เพราะการประกันคุณภาพการศึกษาต้องการให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามี

^{๒๒}นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภาคการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๘๓.

ส่วนร่วมตัดสินใจ สถานศึกษาและชุมชนต้องร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพ โดยการบริหารระดับล่างเป็นการตัดสินใจเพื่อควบคุมดูแล ส่วนการบริหารระดับสูงเพื่อการตัดสินใจเพื่อการวางแผนและจัดองค์กร

๓) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (Direct Participation at Grassroots Level) เป็นการมีส่วนร่วมดำเนินการในระดับปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ โดยการจัดการเรียนรู้เป็นภารกิจหลักในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน โดยเชื่อมโยงกับสภาพปัญหา ความต้องการและศักยภาพของชุมชน ซึ่งมีทรัพยากรที่เป็นองค์ความรู้ทั้งธรรมชาติ พฤติกรรมทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีระบบคิดและการสั่งสมมายาวนาน เพื่อให้การจัดการศึกษาสนองต่อการพัฒนาชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน^{๒๓}

แอกบายานี (Agbayani) ได้จัดลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) การร่วมประชุม
- ๒) การออกความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
- ๓) การตีปัญหาให้กระจ่าง
- ๔) การออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้านปัญหา
- ๕) การออกเสียงเลือกตั้ง
- ๖) การบริจาคเงิน
- ๗) การบริจาควัตถุ
- ๘) การช่วยเหลือด้านแรงงาน
- ๙) การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ถูกต้อง
- ๑๐) การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ
- ๑๑) การทำงานกับตัวนำการเปลี่ยนแปลง^{๒๔}

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเร้าใจให้เกิดกิจกรรมทางสังคม เพื่อให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยต้องมีความเข้าใจในวิถีชีวิต ค่านิยม จารีต ประเพณี ทัศนคติของบุคคล การพัฒนาโดยใช้สิ่งเร้าที่เหมาะสมนำไปสู่การที่สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบของการมีส่วนร่วมและสมัครใจในการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น การมีส่วนร่วมของ

^{๒๓} ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์, “ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ประชาชน ชุมชน: ยุทธศาสตร์หนึ่งประกันคุณภาพการศึกษา”, วารสารข้าราชการครู, ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (๔ เมษายน ๒๕๔๔) : ๔๒-๔๗.

^{๒๔} Agbayani, Sociology : A Text with Adapted Reading, อังโน อภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง, การพัฒนาบุคคล กลุ่ม และชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๔๖.

ประชาชน เป็นแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของหลักการพัฒนาชุมชนที่จะนำประชาชนให้เกิดความศรัทธาในตัวเอง (Self Reliance) มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถและประสิทธิภาพในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การค้นหาค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การพิจารณาตัดสินใจแก้ไขปัญหา การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง การที่จะสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องยอมรับในปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่า “มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของคนอื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันจะต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาส และการชี้แนะที่ถูกต้อง ดังนั้น ทฤษฎีการมีส่วนร่วมจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่บุคคลจะกระทำไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

๒.๒.๓ ปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วม

คอฟแมน (Kaufman) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดครอบครัว อาชีพ รายได้ และความยาวนานในการอยู่ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน^{๒๕}

สุวรรณณี คงทอง ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

- ๑) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ
- ๒) ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม
- ๓) ปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร มวลชน สื่อบุคคล^{๒๖}

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ การศึกษา เศรษฐกิจ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาดังนั้น การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านร่วมคิดกำหนด

^{๒๕}Kaufman, Strategic Management : Concept and Application, อังโน สายสุนีย์ แก้วน้ำแก้ว, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรอง คุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรโรงพยาบาลหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๒๗.

^{๒๖}สุวรรณณี คงทอง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๘.

ความต้องการ ด้านจัดทำแผนพัฒนา ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล เป็นตัวแปรอิสระตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นแต่ยังขยายบทบาท หน้าที่ออกไปรวมถึงพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย และเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

๒.๓.๑ ความหมายของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

กรมการปกครอง กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง “การตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคมโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม การเมือง และการบริหาร โดยมีการนำปัญหาความต้องการ และศักยภาพของท้องถิ่นมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดจุดหมายในการพัฒนา และแนวทางการดำเนินงานตามกรอบของจุดหมายดังกล่าว แล้วนำกรอบแนวทางการพัฒนามากำหนดรายละเอียดในรูปของแผนงานและโครงการ เพื่อให้แผนงานและโครงการพัฒนาของท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับจุดหมายและแนวทางในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ”^{๒๗}

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กล่าวว่า การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดหมายดังกล่าวโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาคมทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผนงานโครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม^{๒๘}

การวางแผน (Planning) เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้องค์กร

^{๒๗} กรมการปกครอง, การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และเมืองพัทยา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาดินแดน, ๒๕๔๓), หน้า ๑.

^{๒๘} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๘), หน้า ๒.

ปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการวางแผนพัฒนา โดยจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตามวัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการ ตรวจสอบได้ทั้งหน่วยงานของรัฐและ ประชาคม^{๒๔}

ทินพันธุ์ นาคะตะ กล่าวว่า “การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ คือ ประการแรก การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ประการที่สอง การแปลงเป้าหมายต่าง ๆ ของนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาเป็นแผนงานและโครงการ ประการที่สาม การกำหนดและปรับปรุง ลำดับความสำคัญของการพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจและทรัพยากรทางการเงินที่ได้เปลี่ยนแปลงไป และประการที่สี่ การเตรียมพิจารณาวิเคราะห์ ติดตามประเมินโครงการต่าง ๆ ที่จะนำแผนพัฒนาของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ”^{๒๕}

จีระพรรณ กาญจนะจิตรา กล่าวไว้ว่า “การวางแผน” คือ “กระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน และกำหนดวิธีทางสำหรับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น หรืออาจจะกล่าวรวมสั้นๆ ว่าการวางแผน คือ การเตรียมการล่วงหน้าสำหรับการปฏิบัติ”^{๒๖}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น หรืออาจจะกล่าวรวมสั้นๆ ว่าการวางแผน คือ การเตรียมการล่วงหน้าสำหรับการปฏิบัติ

๒.๓.๒ ความสำคัญของการวางแผน (Significance of Planning)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กล่าวถึง ความสำคัญของการวางแผน(Significance of Planning) เพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีดังนี้

๑) เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการจัดโอกาสทางด้านจัดการให้ผู้วางแผนมีสายตากว้างไกล มองเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหา ความต้องการ

^{๒๔} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๗), หน้า ๓-๔.

^{๒๕} ทินพันธุ์ นาคะตะ, การพัฒนาองค์กรและการวางแผน : กรณีศึกษาต่าง ๆ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๙๔.

^{๒๖} จีระพรรณ กาญจนะจิตรา, การพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๙), หน้า ๑๐๑.

ของประชาชนในสังคมนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนั้น องค์กรจึงจำเป็นต้องเตรียมตัวและเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากความผันผวนของสิ่งแวดล้อม อันได้แก่สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นต้น

๒) เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาของการวางแผนยึดถือและยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลง ไม่มีสิ่งใดอยู่อย่างนิรันดรจึงทำให้มีการยอมรับแนวความคิดเชิงระบบเข้ามาใช้ในองค์กรยุคปัจจุบัน

๓) การดำเนินการขององค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่ประสงค์ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์กร ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการเป็นไปด้วยความมั่นคงและมีความเจริญเติบโต

๔) เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน เพราะการวางแผนทำให้มองเห็นภาพรวมขององค์กรที่ชัดเจนและยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบขององค์กรให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานมากยิ่งขึ้น เป็นการจำแนกงานแต่ละแผนกไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน

๕) ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงานเนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยต่าง ๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์กรที่ดำเนินอยู่^{๓๒}

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กล่าวว่า การวางแผนทางการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขียนให้เห็นความสำคัญ ๓ ประการ ดังนี้

๑) การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางของงานในอนาคต ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะอาศัยแผนเพื่อเป็นเสมือนเข็มทิศหรือกรอบในการบริหารงาน (แนวทางในการบริหารงานหรือพัฒนาท้องถิ่น) รวมทั้งเป็นแนวทางการใช้ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ

๒) การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพและทรัพยากรของท้องถิ่นเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจโดยบุคลากรประจำและฝ่ายการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) การวางแผนจะต้องครอบคลุมถึงภารกิจของทุกหน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๓๓}

^{๓๒} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒๕๕๗, อ้างแล้ว, หน้า ๔-๕.

^{๓๓} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, การบริหารท้องถิ่น, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๖), หน้า ๑๕๑-๑๕๒.

ขนิษฐา ศรีนนท์ กล่าวว่า “การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญในกระบวนการบริหารงานขององค์การ เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการทำงานขององค์การ กำหนดภารกิจและกิจกรรม โดยการนำปัญหาความต้องการ นโยบายระเบียบ คำสั่ง ศักยภาพขององค์การ และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ตัดสินใจและวินิจฉัยทางเลือกในอนาคต เพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาสนองตอบความต้องการและเป็นการพัฒนาศักยภาพขององค์การได้”^{๓๔}

๒.๓.๓ ประโยชน์ของการวางแผน (Advantages of Planning)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กล่าวว่า เพื่อให้มีการตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด การวางแผนที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

๑) บรรลุจุดมุ่งหมาย หมายความว่า การวางแผนทุกครั้งจะมีจุดหมายปลายทาง เพื่อให้องค์การบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงเป็นงานขั้นแรกของการวางแผน ถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดมีความแจ่มชัด ก็จะช่วยให้การบริหารแผนมีทิศทางมุ่งตรงไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

๒) ประหยัด การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญาเพื่อคิดวิธีการให้องค์การบรรลุถึงประสิทธิภาพเป็นการทำให้งานในฝ่ายต่าง ๆ ที่ทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่านับว่าเป็นการลดต้นทุนที่ดีก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์กร

๓) ลดความไม่แน่นอน การวางแผนช่วยลดความไม่แน่นอนในอนาคตลงเพราะการวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นแล้ว จึงทำการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต และหาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว

๔) เป็นเกณฑ์ในการควบคุม การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดหน้าที่การควบคุมขึ้น ทั้งนี้เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการคู่กันอาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวคือถ้าไม่มีการวางแผนก็ไม่มีการควบคุม

๕) ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจและเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องจากขณะที่ฝ่ายจัดการมีการวางแผนกันนั้นจะเป็นการระดมสติปัญญาของคณะผู้ทำงานด้านการ

^{๓๔} ขนิษฐา ศรีนนท์, “การมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๔, หน้า ๑๒.

วางแผนทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์นำมาใช้ประโยชน์แก่องค์กรและยังเป็นการสร้างทัศนคติการมองอนาคตของคณะผู้บริหาร

๖) พัฒนาแรงจูงใจ ระบบการวางแผนที่ดีจะเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานของผู้บริหารและยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนงานเพราะเขารู้อย่างชัดเจนว่าองค์กรคาดหวังอะไรจากเขาบ้าง นอกจากนั้นการวางแผนยังเป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต

๗) พัฒนาการแข่งขัน การวางแผนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรมีการแข่งขันกันมากกว่าองค์กรที่ไม่มีแผน หรือมีการวางแผนแต่ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการขยายขอบข่ายการทำงาน เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๘) ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี การวางแผนได้สร้างความมั่นคงในใจเรื่องเอกภาพที่จะบรรลุจุดหมายขององค์กร ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดวางไว้มุ่งไปที่จุดหมายเดียวกัน มีการจัดประสานงานในฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงานแต่ละฝ่ายขององค์กร^{๓๔}

๒.๓.๔ ลักษณะของแผนที่ดี (Requirement of a Good Plan)

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า ลักษณะของแผนที่ดี (Requirement of a Good Plan) ควรจะมีลักษณะ ดังนี้

๑) แผนควรจะมีลักษณะชี้เฉพาะมากกว่ามีลักษณะกว้างหรือกล่าวทั่ว ๆ ไป (it should be specific rather than general) การชี้เฉพาะถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะก่อให้เกิดความชัดเจน และโอกาสที่จะเกิดความเข้าใจผิดหรือนำไปใช้ผิด ๆ นั้นน้อยมาก ฉะนั้นการจัดทำแผนจะต้องมีลักษณะเฉพาะเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างถูกต้อง ไม่ต้องตีความกันในลักษณะต่างๆ และบางครั้งการตีความนั้นอาจก่อให้เกิดการดำเนินการที่ผิดทิศทางไปก็เป็นได้

๒) แผนควรจะจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้วและสิ่งที่ยังไม่รู้ให้ชัดเจน (A plan should distinguish between the known and the unknown) ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต ฉะนั้นการจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งไม่รู้อะไรและรู้ให้เห็นเด่นชัด จะทำให้ผู้ใช้แผนคำนึงถึงและพิจารณาสิ่งที่ยังไม่รู้ให้รอบคอบ

๓) แผนควรจะมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุผลและสามารถนำไปปฏิบัติได้ (A plan should be logical and practical) ซึ่งเรื่องนี้นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้วางแผนจะต้องใช้

^{๓๔} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒๕๔๗, อ้างแล้ว, หน้า ๗-๘.

การคิดวิเคราะห์ การคิดวิจารณ์ญาณเป็นฐานในการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

๔) แผนจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและสามารถปรับพัฒนาได้ (The plan must be flexible and capable of being modified) แผนที่น่าไปใช้จะต้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สามารถเกิดได้ทุกขณะ นอกจากนั้นการดำเนินการต่าง ๆ มักจะมีตัวแปรต่าง ๆ จำนวนมากที่มีผลกระทบต่อแผน ฉะนั้นแผนที่ดีจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป

๕) แผนจะต้องได้รับการยอมรับจากกระบวนกรที่เกี่ยวข้อง (The plan must be acceptable to the persons who adopt it and to the persons who are effected) ทั้งนี้เนื่องจากการยอมรับจะนำมา ซึ่งความตั้งใจและความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนำแผนไปปฏิบัติ ถ้าแผนที่วางนั้นได้รับการยอมรับ จากผู้ที่เกี่ยวข้องย่อมเป็นผลดีแก่การดำเนินงานขององค์การเป็นอย่างดีกล่าวโดยสรุปว่าไม่มีองค์การใดที่จะประสบความสำเร็จได้ โดยปราศจากการวางแผน ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการจัดการที่^{๓๖}

๒.๓.๕ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรมการปกครอง กล่าวถึง หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเทศบาลตำบล จะต้องปรับวิธีทำงานใหม่ โดยเน้นประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดย

- ๑) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดกำหนดความต้องการ
- ๒) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการ/และร่วมรับผิดชอบ
- ๓) ให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเทศบาลตำบล จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ดังนี้

๑) ร่วมคิดกำหนดความต้องการ

เทศบาลตำบล ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาของเทศบาลตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง

นอกจากนั้นต้องร่วมกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ประกอบกับวิทยาการใหม่ๆ

^{๓๖} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒๕๔๗, อ้างแล้ว, หน้า ๑๑-๑๓.

ในการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยจะต้องเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่สอดคล้องกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและทิศทางการพัฒนาประเทศ

๒) ร่วมจัดทำแผนพัฒนา

หลังจากที่เทศบาลตำบล และประชาคมได้ร่วมกันคิดกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะเดินให้ถึงและกำหนดเส้นทางการเดินทางต่อไปก็จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงานโครงการต่างๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน ๒ ลักษณะ

(๑) เทศบาลตำบล ควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่นๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนโครงการของเทศบาลตำบล

(๒) เทศบาลตำบล ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชน เพื่อให้เทศบาลตำบลได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำแผนงาน/โครงการพัฒนาของเทศบาลตำบล

๓) ร่วมปฏิบัติ

การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่างๆ หรือตัวแทนประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินตามโครงการในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น

๔) ร่วมติดตามและประเมินผล

(๑) ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบล ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องโปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาชนเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของครุปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๘

(๒) การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานนอกจากนั้นหลังสิ้นปีงบประมาณเทศบาลตำบล ควรจะได้จัดประชุมประชาคมเพื่อแจ้งผลการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง^{๓๓}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนา เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผน/โครงการของเทศบาลตำบล และตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบล ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง

^{๓๓} กรมการปกครอง, คู่มือการปฏิบัติงานการพัฒนาแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาการศึกษา ดินแดน, ๒๕๕๓), หน้า ๑๔-๑๕.

โปร่งใส โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ๔ ขั้นตอน คือ ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ร่วมจัดทำแผนพัฒนา ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามและประเมินผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง

๒.๓.๖ องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

๑) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นปรากฏในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๗ และ ข้อ ๑๐ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ตลอดจนให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

๒) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ปรากฏในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๗ และ ข้อ ๑๑ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด

๓) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นท้องถิ่นปรากฏในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๗ และ ข้อ ๑๑ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็นองค์กร ที่ทำหน้าที่กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน รวมทั้งมีหน้าที่แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อช่วยปฏิบัติงานตามสมควร

สำหรับองค์ประกอบขององค์กรในการจัดทำแผนพัฒนา (ยกเว้นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา) จะมีลักษณะ “ไตรภาคี” โดยมีองค์ประกอบจากตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนของราชการส่วนภูมิภาค และรัฐวิสาหกิจและตัวแทนจากภาคประชาชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการประสานงานและบูรณาการรวมทั้งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น

จากแนวคิดในการวางแผนและหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในเชิงยุทธศาสตร์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีแนวความคิดในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอย่างน้อย ๔ แนวคิด ดังนี้

แนวคิดที่ ๑ : กระบวนการแก้ไขปัญหา

เริ่มด้วยการตอบคำถามอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

๑) ปัญหาคืออะไร?

๒) ปัญหามีสาเหตุมาจากอะไร?

๓) จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาคืออะไร?

๔) วิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาคืออะไร?

ในการตอบปัญหาที่สี่ ต้องใช้ความสามารถในการคาดการณ์ และความรู้ทางวิชาการทั้งที่เป็นทฤษฎีและปฏิกิจจากผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์

แนวคิดที่ ๒ : กระบวนการและเนื้อหาของวิธีการ

แนวคิดนี้จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงการเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น และมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ โดยที่จะต้องตอบคำถามทั้ง ๘ คำถาม คือ

๑) จะทำไปทำไม ?

๒) จะทำอะไร ?

๓) จะทำที่ไหน ?

๔) จะทำเมื่อไร ?

๕) จะทำโดยใคร ?

๖) จะทำเพื่อใคร ?

๗) จะทำอย่างไร ?

๘) จะใช้จ่ายเท่าไร ?

แนวคิดที่ ๓ : ความคิดสร้างสรรค์

เป็นการมองอนาคตที่ต้องอาศัยความรู้ที่เกิดจาก

๑) สัญชาตญาณ หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์

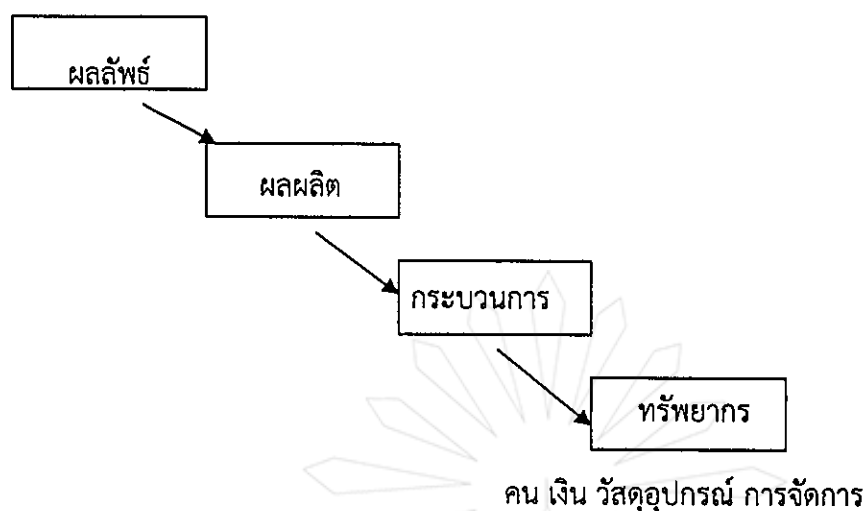
๒) องค์กรแห่งการเรียนรู้ หรือเรียนรู้จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

๓) เรียนรู้จากผู้อื่น โดยอาจศึกษาเปรียบเทียบจากบทเรียนแห่งความสำเร็จ ของหน่วยงานอื่นรวมทั้งการศึกษาของค้ความรู้ งานวิจัยต่าง ๆ

๔) การวิเคราะห์สถานการณ์ซึ่งเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

แนวคิดที่ ๔ : การตัดสินใจต้องตัดสินใจ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลและผสมผสานหลักการตัดสินใจแบบมีเหตุผล (Rationalism) กับหลักการตัดสินใจแบบเพิ่มขึ้น (Intermentalism) แต่ทั้งนี้ต้องการบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาและประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

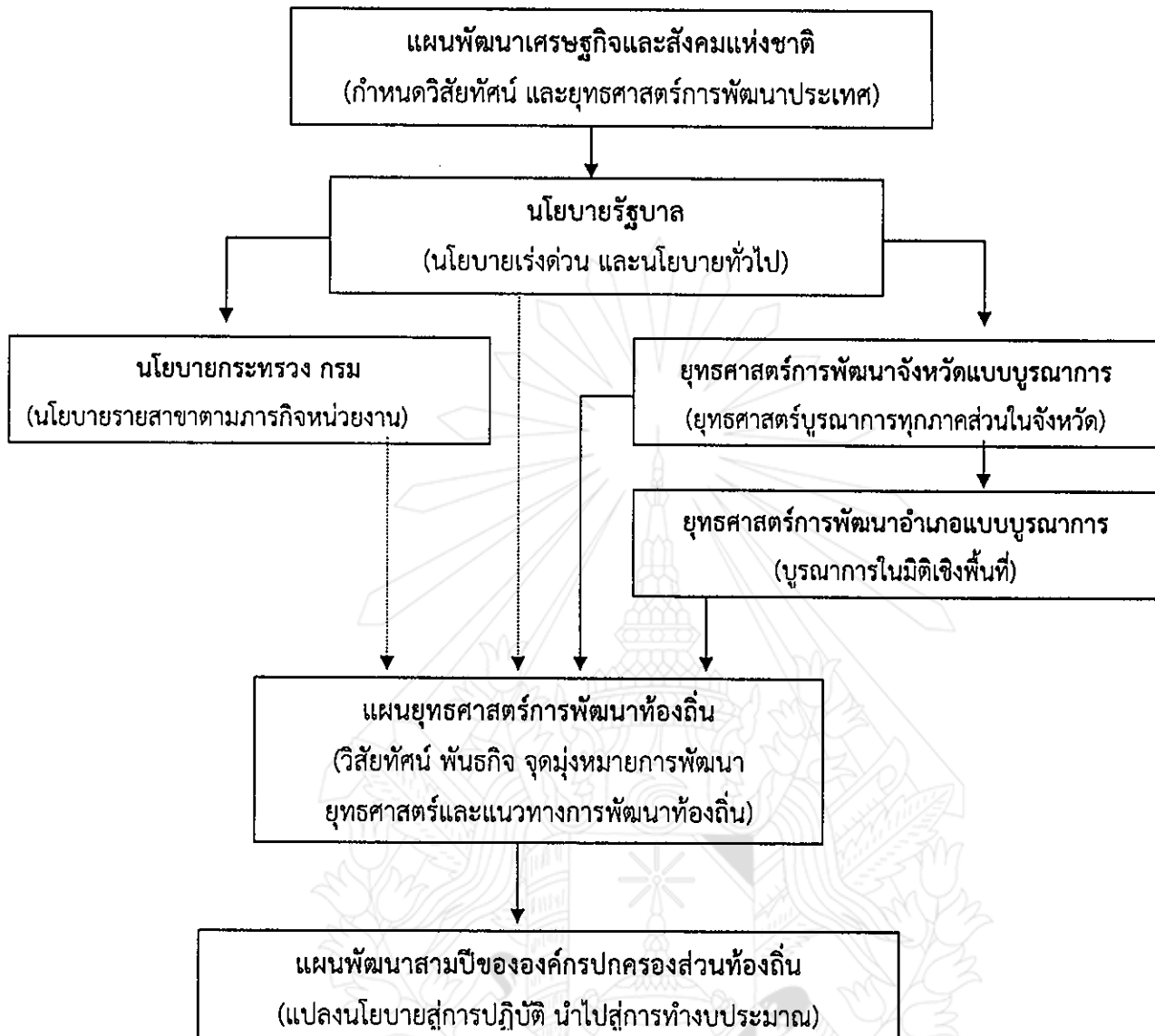
โดยสรุป การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องปรับกระบวนการคิดโดยมุ่งเน้นที่จะเกิด (ผลลัพท์) เป็นตัวตั้ง แล้วนำมาคิดหางานที่จะทำ (ผลผลิต) รวมทั้งวิธีการที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ และมีประสิทธิภาพ (กระบวนการ) ซึ่งจะนำไปสู่การพิจารณา จัดสรรทรัพยากรการบริหารเพื่อดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ดังภาพประกอบที่ ๒.๑

ภาพประกอบที่ ๒.๑ แสดงลักษณะของการวางแผน

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย เนื่องจากการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมาย กำหนด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนิน ตามแผน ความเป็นอิสระนั้นไม่ได้หมายความว่าถึงเป็นอิสระในฐานะเป็น “รัฐอิสระ” แต่เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะบางส่วนให้และยังต้องอยู่ในการกำกับดูแลหรือตรวจสอบ โดยรัฐบาลและประชาคมอีกด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ได้แก่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาอำเภอในระดับอำเภอ ดังภาพประกอบที่ ๒.๒

ภาพประกอบที่ ๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาสามปีผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องตระหนักถึงขั้นตอนและกำหนดเวลาของการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาของทั้งระดับจังหวัดและระดับอำเภอด้วย^{๓๔}

^{๓๔} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒๕๕๗, อ่างแล้ว, หน้า ๑๓.

๑) ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ ๒ ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอและแผนชุมชน

๒) แผนพัฒนาสามปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปีซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน^{๓๙}

๒) วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และการจัดทำงบประมาณประจำปี

๒) เพื่อแสดงแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีที่มีความสอดคล้องและสามารถสนองตอบต่อยุทธศาสตร์พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) เป็นการเตรียมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปี และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ^{๔๐}

๔) ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ขั้นตอนในการแปลงแผนยุทธศาสตร์นำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปดำเนินการ๗ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมการจัดทำแผน

๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบควพบผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้ผู้บริหารทราบถึงภารกิจที่จะต้องดำเนินการต่อไป และดำเนินการเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ห้วงปี พ.ศ. ถึง ผ่านปลัด

^{๓๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๕.

^{๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๗-๗๓.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ โครงการดังกล่าวและกำหนดปฏิทินการทำงานไว้อย่างชัดเจน

๒) หน่วยงานที่รับผิดชอบ แจ้างโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคม

ขั้นตอนที่ ๒ การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

๑) ในขั้นตอนนี้ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา จะสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องปัญหาความต้องการของท้องถิ่นรวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด/อำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณา โดยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในครั้งแรก ให้เวทีการประชุมร่วมดังกล่าว คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการกิจกรรมในแผนพัฒนาสามปีต่อไปแต่สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีครั้งต่อไป (เมื่อครบรอบหนึ่งปี) ให้เวทีประชุมร่วมพิจารณาทบทวนดูว่า จากยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาที่ได้คัดเลือกและโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในปีต่อไปจะสามารถคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนา ที่จะนำมาใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปีได้ รวมทั้งกำหนดโครงการ/กิจกรรม ที่จะเพิ่มเติมหรือตัดทอนลงได้

๓) เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้ว เวทีการประชุมร่วมพิจารณาว่าจะมีโครงการ/กิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือกมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนา

๔) โครงการ/กิจกรรม ที่พิจารณากำหนดอาจมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในขั้นตอนนี้

(๑) พิจารณาความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างยุทธศาสตร์หรือระหว่างแนวทางการพัฒนา เช่นใน “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก” ได้กำหนด “แนวทางการพัฒนาลีนค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” โดยเวทีประชุมร่วมได้กำหนด “โครงการพัฒนาด้านการตลาด” ซึ่งอาจมีความสัมพันธ์กับ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว” ซึ่งได้กำหนด “แนวทางการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม” โดยได้กำหนด “โครงการปรับปรุงสถานที่ประวัติศาสตร์ปราสาทเก่า” หากพิจารณาแล้ว จะเห็นว่าโครงการทั้งสองที่มาจากยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะยุทธศาสตร์กัน แต่มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกันได้ในการเสริมสร้างรายได้แก่ประชาชนโดย

การนำผลิตภัณฑ์มาขายให้นักท่องเที่ยว ซึ่งหากกำหนดในแผนพัฒนาสามปีแล้วจะต้องกำหนดช่วงเวลาการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน

(๒) ให้พิจารณานำโครงการ/กิจกรรม จากแผนชุมชนที่เกินขีดความสามารถในการดำเนินการของชุมชนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์พัฒนามาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

(๓) มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อที่จะบรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีได้อย่างเหมาะสม และนอกจากนั้นยังเป็นการจัดลำดับโครงการไว้เพื่อทำแผนพัฒนาสามปีในช่วงถัดไปด้วย เนื่องจากในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาอาจจะต้องใช้เวลาต่อเนื่องนานกว่าสามปี ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ต่อเนื่องไปในระยะยาวด้วย ซึ่งอาจจะยังไม่สามารถระบุไว้ในช่วงสามปีของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีได้ เช่น โครงการจัดการขยะมูลฝอย อาจมีกิจกรรมหลากหลาย ที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ ๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี แนวทางการพัฒนาที่เลือกต้องการข้อมูลประเภทใดเป็นพิเศษต้องการข้อมูลของช่วงเวลาใด และจะเก็บข้อมูลจากแหล่งใดเพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ แนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรม ได้อย่างถูกต้อง โดยในการเก็บรวบรวมจะต้องเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลภายในองค์กรและข้อมูลภายนอก เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ SWOT (การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) ได้

๒) การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม หลัก คือ

- (๑) การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา
- (๒) การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา
- (๓) การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา
- (๔) การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี

ขั้นตอนที่ ๔ การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

๑) หลังจากได้แนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีแล้ว ให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาโดยพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์พัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์พัฒนา ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี โดยนำวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี บางครั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดวัตถุประสงค์ของแนว

ทางการพัฒนาตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแล้วแต่อาจนำมาปรับให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงสามปี

๒) ในขั้นตอนนี้ ที่ประชุมจะร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะต้องดำเนินการตามแนวทางที่คัดเลือก และโดยที่กิจกรรมที่จะดำเนินการย่อมมีความหลากหลาย

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมายผลผลิต ผลลัพธ์งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยเน้นการศึกษารายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี โดยมีเค้าโครงประกอบด้วย ๗ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ส่วนที่ ๒ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๓ ผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ ๔ สรุปผลยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ส่วนที่ ๕ ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ส่วนที่ ๖ บัญชีโครงการ/กิจกรรม

ส่วนที่ ๗ การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ

๒) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น จัดเวทีประชาคมซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป

๓) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา^{๓๑} (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ : หมวด ๓ ข้อ ๑๗)

^{๓๑} กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๒.

ขั้นตอนที่ ๗ การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

- ๑) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น
- ๒) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป^{๑๒}(ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ : หมวด ๓ ข้อ ๑๘)

๕) องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้มีองค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับสามปี และแผนปฏิบัติการ เพื่อทำหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาลให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ปัญหาของเทศบาล และกำหนดแผนงาน / โครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับเทศบาล

องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับสามปีและแผนพัฒนา ๓ ปี) (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย, ข้อ ๗, ๑๐ และ ๑๓, ๒๕๔๘)

๕.๑ คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล ประกอบด้วย

นายกเทศมนตรี	ประธานกรรมการ
รองนายกเทศมนตรี (ทุกคน)	กรรมการ
สมาชิกสภาเทศบาล (คัดเลือก ๓ คน)	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก ๓ คน	กรรมการ
ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่	กรรมการ
ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก (ไม่น้อยกว่า ๓ คน)	
ผู้แทนประชาคมเมือง	กรรมการ
(คัดเลือกไม่น้อยกว่า ๓ คนแต่ไม่เกิน ๖ คน)	
ปลัดเทศบาล	กรรมการและเลขานุการ
หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการตามข้อ (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีวาระ ๒ ปี และอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน.

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล มีดังนี้

๑) กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยพิจารณาจาก

- (๑) อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง
- (๒) ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมาย กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ
- (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้น้ำหนักดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- (๔) กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด
- (๕) นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น
- (๖) แผนชุมชน

ในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่นและความจำเป็นที่ต้องดำเนินการมาประกอบการพิจารณาด้วย

- (๑) ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา
- (๒) พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน
- (๓) ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานเสนอผู้บริหารท้องถิ่น
- (๔) พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (๕) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร^{๔๓}

๕.๒ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ประกอบด้วย

ปลัดเทศบาล	ประธานกรรมการ
รองปลัดเทศบาล	กรรมการ
หัวหน้าส่วนการบริหารของเทศบาล	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมเมืองของเทศบาล (คัดเลือก ๓ คน)	กรรมการ
หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน	กรรมการและเลขานุการ
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือพนักงาน	
ส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตามข้อ (๔) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี และอาจได้รับการเลือกอีกได้

^{๔๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๓.

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนดจัดทำร่างแผนการดำเนินงาน และจัดทำร่างข้อกำหนด ขอบข่าย และรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอก ดำเนินการ เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

๕.๓ องค์การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนา ๓ ปี)

๑) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ประกอบด้วย

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	ประธานกรรมการ
ประธานคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ระดับอำเภอทุกอำเภอ	กรรมการ
เลขาธิการคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ระดับอำเภอทุกอำเภอ	กรรมการ
หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	กรรมการ
ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	กรรมการ/เลขาธิการ
หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัด	กรรมการ/ผู้ช่วยเลขาธิการ

โดยดำเนินการให้เสร็จภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแผนพัฒนาสามปีจากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด และแจ้งผลการพิจารณาให้ อบท. และคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอทราบ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น

(๑) กำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด โดยเชิญประชุมผู้บริหารท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อนำยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด มาร่วมกันกำหนดเป็นกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด และจัดส่งกรอบยุทธศาสตร์ฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ

(๒) พิจารณาให้ความเห็นแผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ว่ามีความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ฯ หรือไม่ และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำโครงการจากบัญชีที่เกินศักยภาพของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลไปพิจารณา เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่ (กรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วให้จัดทำเป็นแผนพัฒนาสามปีเพิ่มเติม)

(๓) ตรวจสอบโครงการจากแผนพัฒนาเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อมิให้โครงการซ้ำซ้อนกับแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) พิจารณานำโครงการที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเป็นโครงการที่มีความจำเป็นแต่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ฯ รวบรวมจัดทำ เป็น “บัญชีโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)” โดยใช้รูปแบบเค้าโครงของแผนพัฒนาสามปีใน ส่วนที่ ๕ เป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีโครงการ^{๔๔}

๒) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ประกอบด้วย

ผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือก	ประธานกรรมการ
ผู้บริหารท้องถิ่นในเขตอำเภอทุกคน	กรรมการ
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตอำเภอทุกคน	กรรมการ
ท้องถิ่นอำเภอ	กรรมการ
ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอทุกคน	กรรมการ
ข้าราชการ อบจ. ที่นายก อบจ.มอบหมาย	กรรมการ
ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสาน	กรรมการ/เลขานุการ
คณะกรรมการฯ คัดเลือก	

มีอำนาจหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

(๑) พิจารณากลับกรองแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ฯ หรือไม่ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด

(๒) พิจารณานำโครงการที่เกินศักยภาพของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล และสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ฯ รวบรวมจัดทำเป็น “บัญชีโครงการที่เกินศักยภาพของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล” จัดส่งให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดโดยใช้รูปแบบเค้าโครงของแผนพัฒนาสามปีใน ส่วนที่ ๕ เป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีโครงการฯ โดยเน้นการให้แล้วเสร็จ ภายในกำหนดสามสัปดาห์ นับแต่วันที่ได้รับแผนพัฒนาสามปีจากผู้บริหารท้องถิ่น^{๔๕}

๕.๔ การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล

นายกเทศมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลประกอบด้วย

สมาชิกสภาเทศบาลที่สภาเทศบาลคัดเลือก จำนวน ๓ คน	คณะกรรมการ
ผู้แทนประชาคมเทศบาลที่คัดเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน	กรรมการ

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๓.

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๔.

ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก	กรรมการ
จำนวน ๒ คน	
หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน ๒ คน	กรรมการ
ให้คณะกรรมการคัดเลือกกรรมการ ๑ คนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการ และกรรมการอีก	
คนหนึ่งทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการ	
อำนาจหน้าที่	
(๑) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา	
(๒) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา	
(๓) รายงานผลและเสนอความเห็น ซึ่งได้จากการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาต่อสภา	
เทศบาล นายกเทศมนตรี และคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล พร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและ	
ประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลให้ประชาชนในเขตเทศบาลทราบโดยทั่วกัน อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	
ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ตีตประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน	
(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร ^{๙๙}	
ดังนั้น เทศบาลตำบลเสลภูมิ จึงกำหนดให้มีองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตาม	
ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ดังนี้	
๑) คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ประกอบด้วย (คำสั่งเทศบาลตำบลเสลภูมิ	
ที่ ๒๗๕/๒๕๕๐, ลว. ๘ มิถุนายน ๒๕๕๐)	
นายกเทศมนตรี	ประธานกรรมการ
รองนายกเทศมนตรี	กรรมการ
รองนายกเทศมนตรี	กรรมการ
สมาชิกสภาเทศบาล	กรรมการ
สมาชิกสภาเทศบาล	กรรมการ
สมาชิกสภาเทศบาล	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ	กรรมการ
ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ	กรรมการ

^{๙๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๔-๑๑๕.

ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตเทศบาล	กรรมการ
ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตเทศบาล	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมเมือง	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมเมือง	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมเมือง	กรรมการ
ปลัดเทศบาล	กรรมการและเลขานุการ
รองปลัดเทศบาล	ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม	ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองคลัง	ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขฯ	ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองการศึกษา	ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองช่าง	ผู้ช่วยเลขานุการ
จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

๒) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ประกอบด้วย

ปลัดเทศบาล	ประธานกรรมการ
รองปลัดเทศบาล	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขฯ	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองการศึกษา	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองช่าง	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมเมือง	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมเมือง	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมเมือง	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม	กรรมการ/เลขานุการ
เจ้าพนักงานธุรการ	ผู้ช่วยเลขานุการ
จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

๓) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ประกอบด้วย

สมาชิกสภาเทศบาล	ประธานกรรมการ
สมาชิกสภาเทศบาล	กรรมการ
สมาชิกสภาเทศบาล	กรรมการ
ผู้แทนประชาคมเมือง	กรรมการ

ผู้แทนประชาคมเมือง	กรรมการ
เกษตรอำเภอเสลภูมิ	กรรมการ
สาธารณสุขอำเภอเสลภูมิ	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองช่าง	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ

บทบาทประชาคมเมืองของเทศบาลในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

- (๑) เป็นกรรมการในคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล (จำนวน ๓ คน)
- (๒) เป็นกรรมการในคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล (จำนวน ๓ คน)
๓. เป็นกรรมการในคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล (จำนวน ๒ คน)

บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

- (๑) เป็นกรรมการในคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล (จำนวน ๓ คน)
- (๒) เป็นกรรมการในคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล (จำนวน ๓ คน)^{๔๗}

๒.๕ ภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลตำบล

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาลกำหนด สามารถแบ่งแยกประเภทอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้เป็น ๒ ส่วน คือ หน้าที่บังคับหรือหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และอำนาจหน้าที่ ที่เลือกปฏิบัติ ทั้งยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในฐานะต่างๆ ดังนี้

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำให้เขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอย

และสิ่งปฏิภูล

- (๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (๗) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

^{๔๗}เทศบาลตำบลเสลภูมิ, “คำสั่งเทศบาลตำบลเสลภูมิ ที่ ๒๓๕/๒๕๕๐, ลว. ๘ มิถุนายน ๒๕๕๐”, ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลเสลภูมิ, ๒๕๕๐, (อัดสำเนา).

- (๘) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (๙) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา ๕๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจกรรมใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (๒) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (๓) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (๔) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (๕) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (๖) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (๘) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (๙) เทศพาณิชย์^{๔๘}

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้

(๑) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ (พ.ร.บ.กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒))

- (๒) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๔))
- (๓) การสาธารณสุขการ (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๕))
- (๔) การผังเมือง (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒๕))
- (๕) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒๖))
- (๖) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๐(๒))
- (๗) ให้มีน้ำสะอาดหรือน้ำประปา (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๑(๑))
- (๘) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๑(๓))
- (๙) ให้มีและบำรุงทางและระบายน้ำ (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๑ (๘))

๒) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้

- (๑) การจัดการศึกษา (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖ (๙))

^{๔๘} กรมการปกครอง, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕-๑๖.

- (๒) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๑๐))
- (๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๑๓))
- (๔) การส่งเสริมกีฬา (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๑๔))
- (๕) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๑๕))
- (๖) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๐(๔))
- (๗) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๐(๖))
- (๘) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๐(๗))
- ๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อย มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้
- (๑) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๑๒))
- (๒) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๑๗))
- (๓) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒๐))
- (๔) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์ (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒๑))
- (๕) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒๓))
- (๖) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒๔))
- (๗) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๓๐))
- (๘) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๐(๑))
- (๙) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๐(๓))
- (๑๐) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๐(๕))
- (๑๑) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๕๑(๔))
- ๔) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
- (๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๑))
- (๒) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๖))
- (๓) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๗))
- (๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยว (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๘))

- (๕) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์ (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒๒))
- (๖) ให้มีโรงฆ่าสัตว์ (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๑(๒))
- (๗) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือท่าข้าม (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๑(๓))
- (๘) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากิน (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๑(๕))
- (๙) เทศพาณิชย์ (พ.ร.บ. เทศบาลฯ มาตรา ๕๑(๙))
- ๕) ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
- (๑) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖ (๑๘))
- (๒) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒๔))
- (๓) การดูแลรักษาที่สาธารณะ (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๒๗))
- ๖) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้
- (๑) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖ (๑๑))
- (๒) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๕๐ (๘))
- ๗) ด้านการบริหารจัดการ และการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของส่วนราชการและองค์กรปกครองท้องถิ่น มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
- (๑) ส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖ (๑๕))
- (๒) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ มาตรา ๑๖(๑๖)^{๔๔}

๒.๖ สภาพพื้นที่ทำการวิจัย

๑) ความเป็นมาของเทศบาลตำบลเสลภูมิ

เดิมอำเภอเสลภูมิมีชื่อว่า “บ้านเขาดินบึงโดน” เข้าใจว่าจะเรียกตามชื่อบึงใหญ่แห่งหนึ่ง ที่มีชื่อว่า “บึงโดน” ซึ่งติดอยู่กับโคกภูดิน โดยมีหลวงจุมพลภักดี เป็นนายกองปกครอง ต่อมาได้มีใบบอกกราบบังคมทูลพระกรุณาขอตั้งบ้านเขาดินบึงโดน เป็นเมืองเสลภูมินิคม เมื่อจุลศักราช ๑๒๔๐ ปีเถาะ (พ.ศ. ๒๔๒๒) และได้พระราชทานนามสัญญาบัตรตั้งหลวงจุมพลภักดี เป็นผู้ว่าการเมืองเสลภูมินิคม ครั้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ทรงพระราชกรุณาโปรดเกล้าตั้งมณฑลร้อยเอ็ดขึ้น เมืองเสลภูมินิคมจึงรวมกับ

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑.

มณฑลร้อยเอ็ด เรียกว่า “เมืองเสลภูมิ” และในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงจัดรูปการปกครองเสียใหม่ โดยตราพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่พุทธศักราช ๒๔๕๗ ขึ้นจัดรูปการปกครองเป็นจังหวัด อำเภอเมืองเสลภูมิจึงเป็นอำเภอเสลภูมิ สังกัดจังหวัดร้อยเอ็ดตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

เดิมเทศบาลตำบลเสลภูมิเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล จัดตั้งเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๔ ตารางกิโลเมตร โดยครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของ ๓ ตำบล คือ ตำบลกลาง ตำบลขวัญเมือง และบางส่วนของตำบลนาเมือง ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับที่ - เล่ม ๑๑๖ ตอน ๙ ก หน้า ๓ - ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ และเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๗ สภาตำบลกลางและสภาตำบลขวัญเมือง ได้ยุบรวมกับเทศบาลตำบลเสลภูมิตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการยุบรวมสภาตำบลกับเทศบาลตำบล ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๑๐๘ ง วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๗ จึงทำให้เทศบาลตำบลเสลภูมิมีพื้นที่ทั้งหมด ๓๓.๑๙ ตร.กม. โดยครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของตำบลเสลภูมิ ตำบลขวัญเมือง และบางส่วนของหมู่ที่ ๖ ตำบลนาเมืองและเทศบาลตำบลกลาง ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง เปลี่ยนชื่อเทศบาลตำบลกลางเป็นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๑

๒) ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้ง เทศบาลตำบลเสลภูมิตั้งอยู่ในอำเภอเสลภูมิในท้องที่ของตำบลกลาง ตำบลขวัญเมือง และบางส่วนของตำบลนาเมือง มีพื้นที่ ๓๓.๑๙ ตารางกิโลเมตร ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดร้อยเอ็ดโดยตั้งอยู่ห่างจากที่ตั้งจังหวัดร้อยเอ็ด ๓๒ กิโลเมตร มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ๕๕๖ กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลนาเลิง อำเภอเสลภูมิ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลเมืองไพร และตำบลขาว อำเภอเสลภูมิ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับกิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

เทศบาลตำบลเสลภูมิ มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๓.๑๙ ตารางกิโลเมตรหรือ ๒๐,๗๔๓.๗๕ ไร่ เป็นพื้นที่เกษตร ๙,๘๑๙ ไร่ พื้นที่ที่อยู่อาศัย ป่าไม้ และอื่นๆ ๑๐,๙๒๔.๗๕ ไร่

๓) จำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลเสลภูมิ

เทศบาลตำบลเสลภูมิครอบคลุมพื้นที่ ๓๓.๑๙ ตร.กม. จำนวน ๓ ตำบล (๒๒หมู่บ้าน ๒ชุมชน) ดังนี้

๑) ตำบลกลาง

หมู่ที่ ๑ บ้านท่าไคร้ไต้	หมู่ที่ ๒ บ้านโคกก่อง
หมู่ที่ ๓ บ้านเหนือ	หมู่ที่ ๔ คุ่มวัดศรีทอง

หมู่ที่ ๕ บ้านไต้	หมู่ที่ ๖ คุ่มสร้างกกพอก
หมู่ที่ ๗ บ้านโคกสะอาด	หมู่ที่ ๘ คุ่มเมืองใหม่
หมู่ที่ ๙ คุ่มสร้างหิน	หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าไคร้ไต้
หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกก่องเหนือ	

๒) ตำบลขวัญเมือง

หมู่ที่ ๑ บ้านคำหมากเว	หมู่ที่ ๒ บ้านดงประเสริฐ
หมู่ที่ ๓ บ้านหนองฮาง	หมู่ที่ ๔ คุ่มสนามม้า
หมู่ที่ ๕ บ้านท่าไคร้เหนือ	หมู่ที่ ๖ บ้านโคกคำเจริญ
หมู่ที่ ๗ คุ่มโรงพยาบาล	หมู่ที่ ๘ คุ่มพานทอง
หมู่ที่ ๙ บ้านดงประเสริฐไต้	หมู่ที่ ๑๐ บ้านดงประเสริฐเหนือ
หมู่ที่ ๑๑ บ้านทุ่งเจริญ	

๓) ตำบลนาเมือง

หมู่ที่ ๖ (บางส่วน) คือ ชุมชนนิคมเสลภูมิ

หมู่ที่ ๖ (บางส่วน) คือ ชุมชนโคกภูดิน

จำนวนประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลเสลภูมิ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ มีรายละเอียดดังนี้

พื้นที่	๓๓.๑๙ ตารางกิโลเมตร
จำนวนหลังคาเรือน	๔,๑๓๕ หลังคาเรือน
จำนวนประชากร	๑๓,๗๘๘ คน
ชาย	๖,๗๑๘ คน
หญิง	๗,๐๗๐ คน
ความหนาแน่นของประชากร	๔๑๕ คน / ตารางกิโลเมตร

๔) กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ

ขั้นตอนต่อไปหลังจากที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้ว คือ การเปลี่ยนไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งมีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมจัดทำแผน

๑) สำนักงานปลัดเทศบาล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล เสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗ ต่อคณะผู้บริหาร

๒) แจ้งโครงการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ที่ได้รับอนุมัติให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนที่ ๒ การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา

๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากยุทธศาสตร์การพัฒนา พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์พัฒนาของจังหวัด/อำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดการประชุมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมการพิจารณายุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่จะใช้เป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสามปี

ขั้นตอนที่ ๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

๒) กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สรุปผลการพัฒนา และการตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี

ขั้นตอนที่ ๔ การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

๑) นำวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้แล้วในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามาปรับใช้ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงสามปี

๒) พิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม โดยพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ความสามารถในการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ความจำเป็นเร่งด่วน ชัดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร และความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่ดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิตงบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ โดยเน้นการศึกษารายละเอียดของกิจกรรมที่ดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยมีเค้าโครงประกอบด้วย ๖ ส่วน ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ ๓ สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

บทที่ ๔ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีที่ผ่านมา

บทที่ ๕ บัญชีโครงการพัฒนา

บทที่ ๖ การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ

๒) คณะกรรมการสนับสนุนจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดเวทีประชาคม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป

๓) คณะกรรมการสนับสนุนจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ปรับปรุงแล้ว เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ ๗ การอนุมัติและการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ/ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนมิถุนายนสำหรับเทศบาลตำบล ให้เสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาเทศบาลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วนายกเทศมนตรี จึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ ดังนั้น หากสภาเทศบาลมิได้ กำหนดสมัยประชุมสามัญไว้ภายในเดือนมิถุนายน ให้เสนอขอเปิดประชุมวิสามัญ เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี โดยให้พิจารณาดำเนินการและเสนอนายกเทศมนตรีอนุมัติและประกาศใช้ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน^{๕๐}

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เฉลิมชัย เรื่องพิเศษ ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพในชุมชนต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ สถานภาพในชุมชน อาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ เทศบาลนำปัญหาและความต้องการของ

^{๕๐}เทศบาลตำบลเสลภูมิ, “แผนพัฒนาสามปี (๒๕๕๕-๒๕๕๗) เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”, ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลเสลภูมิ, ๒๕๕๕, (อัดสำเนา).

ประชาชนมากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาเทศบาลตำบลควรเป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน ควรจัดให้มีการพบปะ ปรึกษากับชุมชนให้มากกว่าเดิม เพื่อให้ทราบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ควรเสริมสร้างความปลอดภัยในชุมชน เช่น ติดตั้งตู้แดง และจัดรับเรื่องร้องทุกข์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น^{๕๑}

เสริมพล จอมเมืองกาศ ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า “๑) ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมปฏิบัติ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา และด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล ตามลำดับ

๒) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) ส่วนประชาชนที่อาชีพ และสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓) ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความสามารถในการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น ขาดความรู้ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมน้อยเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และเห็นชอบแผนพัฒนาของเทศบาล ดังนั้นจึงเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น โดยการจัดอบรม สัมมนา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และหมุนเวียนกันเป็นกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบล^{๕๒}

ณัฐลดา เขียวคำสุข ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม อยู่ใน

^{๕๑}เฉลิมชัย เรื่องพิเศษ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย), ๒๕๕๐, ๑๑๒ หน้า.

^{๕๒}เสริมพล จอมเมืองกาศ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่), ๒๕๕๐, ๙๒ หน้า.

ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากสามด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านร่วมปฏิบัติ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา และ อยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน คือ ด้านร่วมติดตามผล ประเมินผล

ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัด เชียงใหม่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ รายได้ และสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแม อำเภอสันป่าตอง จังหวัด เชียงใหม่ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอ ดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ควรประชุมคณะกรรมการเพื่อสรุปการติดตามประเมินผลแผน พัฒนาและ ประกาศให้ประชาชนทราบ ควรมีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องการ กำหนดความต้องการของชุมชน/หมู่บ้าน และควรให้ประชาชนร่วมตรวจสอบการก่อสร้างถนนให้ได้ มาตรฐาน ควรมีปัญหาและความต้องการของประชาคมหมู่บ้านเสนอมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเทศบาล^{๕๓}

สมเกียรติ อนุกุลเวช ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน พัฒนาเทศบาลตำบลจ้าว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย” พบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจ้าว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่วม คิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมปฏิบัติ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหา และด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล

ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มี ส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจ้าว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลจ้าว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจ้าว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มี ความรู้ ความสามารถในการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น ขาดความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมน้อยเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และเห็นชอบแผนพัฒนาของเทศบาลจึง

^{๕๓} ญัฐลดา เขียวคำสุข, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๐, ๙๒ หน้า.

เสนอแนะ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการ พัฒนาท้องถิ่น โดยการจัดอบรม สัมมนา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และหมุนเวียนกันเป็นกรรมการตรวจรับงานโครงการต่างๆ และควรประชุมคณะกรรมการเพื่อสรุปการติดตามประเมินผลแผน พัฒนาและ ประกาศให้ประชาชนทราบ”^{๔๔}

ธนวัฒน์ ใจบุญธรรม ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนา เทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยรวม อยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจาก สูงไปหาค่าคือ ด้านร่วมปฏิบัติ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา และด้าน ร่วมติดตามผล และประเมินผล ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัด สกลนคร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ รายได้ และสถานภาพในชุมชนต่างกัน มี ส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ลำดับตามความถี่สูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ ควรส่งเสริมให้มีองค์กรชุมชนในการ อนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน พัฒนาทักษะความรู้ ความ เข้าใจ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องการกำหนดความต้องการของชุมชน/หมู่บ้าน และควรประชุมคณะกรรมการเพื่อสรุปการติดตามประเมินผลแผน พัฒนาและประกาศให้ประชาชน ทราบ ควรนำปัญหาและความต้องการของประชาคมหมู่บ้านเสนอมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ด้านอาชีพ และการบริหารจัดการธุรกิจตลอดทั้งการ ดำรงชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียง^{๔๕}

^{๔๔} สมเกียรติ อนุกุลเวช, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนา เทศบาลตำบลจัว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย), ๒๕๕๐, ๑๑๒ หน้า.

^{๔๕} ธนวัฒน์ ใจบุญธรรม, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร), ๒๕๕๐, ๙๓ หน้า.

นพวรรณ ศรีวร ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ สถานภาพในชุมชน อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างก็มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลควรเป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน ควรจัดให้มีการพบปะ ปรึกษากับชุมชนให้มากกว่าเดิม เพื่อให้ทราบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ควรเสริมสร้างความปลอดภัยในชุมชน เช่น ติดตั้งตู้แดง และจัดรับเรื่องร้องทุกข์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น^{๕๖}

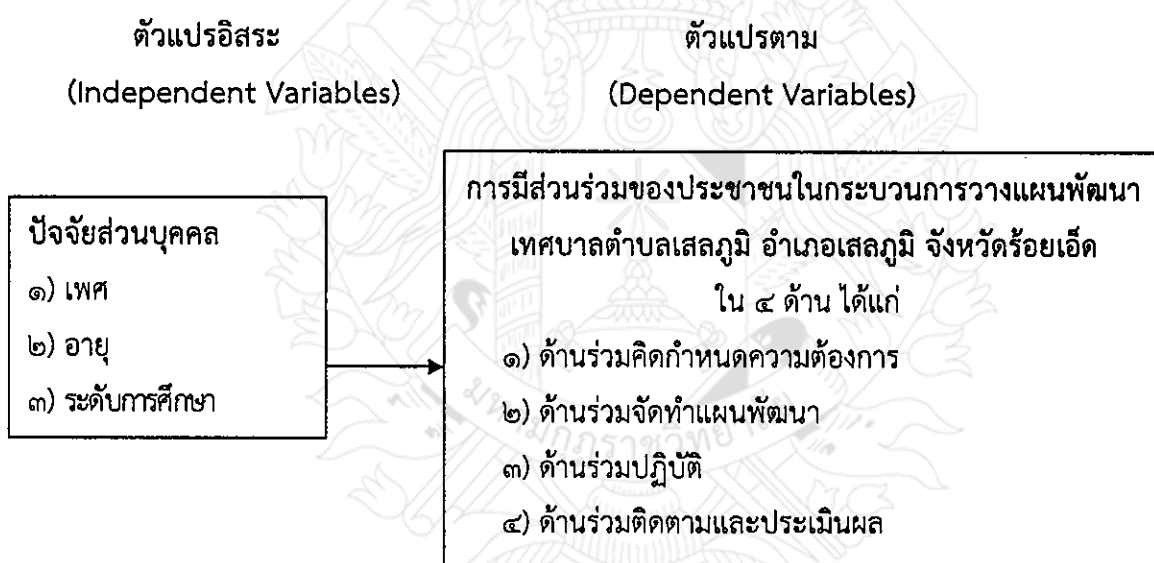
จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเจ็ดเล่มสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ประชาชนมีบทบาทและความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยองค์กรภาครัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทุกกระบวนการ สร้างความรู้สึกให้ประชาชนรักชุมชนของตนเอง จนนำไปสู่การพัฒนา เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชนไปในทางที่ดี ชุมชนมีความเจริญเติบโตและเข้มแข็ง นอกจากนี้การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องกับประชาชนโดยมีการอบรมให้ความรู้ จัดประชุมประชาคมเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและทำหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ควรมีการจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน พัฒนาทักษะความรู้ ความเข้าใจ เปิด

^{๕๖} นพวรรณ ศรีวร, "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู", วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี), ๒๕๕๒, ๙๒ หน้า.

โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องการกำหนดความต้องการของชุมชน นำปัญหาและความต้องการของประชาคมมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล ประชุมคณะกรรมการเพื่อสรุปการติดตามประเมินผล แผนพัฒนาและประกาศให้ประชาชนทราบ ผลการวิจัยผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางประกอบการอภิปรายผลต่อไป

๒.๘ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของ กรมการปกครอง เกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ได้แก่ ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ร่วมจัดทำแผนพัฒนา ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามและประเมินผล^{๕๗} มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังภาพประกอบที่ ๒.๓

ภาพประกอบที่ ๒.๓ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

^{๕๗} กรมการปกครอง, คู่มือการปฏิบัติงานการพัฒนาแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด, อ้างแล้ว, หน้า ๑๔-๑๕.

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิจัยมีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร

ได้แก่ ประชาคมตำบลของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒๓๕ คน โดยเลือกจากสมาชิกของตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลที่มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ จาก ๓ ตำบล คือ ตำบลกลาง (๑๑ หมู่บ้าน) จำนวน ๑๐๒ คน ตำบลขวัญเมือง (๑๑ หมู่บ้าน) จำนวน ๑๑๔ คน และตำบลนาเมือง (๒ ชุมชน) จำนวน ๑๙ คน รวมทั้งสิ้น ๒๓๕ คน ข้อมูลปีงบประมาณ ๒๕๕๕^๑

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาคมตำบลของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มาจากกลุ่มประชาคมทั้งหมด ๒๓๕ คน ผู้วิจัยโดยใช้สูตรของยามาเน (Taro Yamane)^๒ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๔๘ คน

^๑เทศบาลตำบลเสลภูมิ, “แผนพัฒนาสามปี (๒๕๕๕-๒๕๕๗) เทศบาลตำบลเสลภูมิ”, ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลเสลภูมิ, ๒๕๕๕, (อัดสำเนา).

^๒บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕), หน้า ๔๐.

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

๑) กำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของยามานะ คือ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

ในเมื่อ n หมายถึง ขนาดตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากร

e หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติร้อยละ ๕ หรือ .๐๕

แทนค่าสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{235}{1 + 235(.05)^2} \\ &= \frac{235}{1 + 235(.0025)} \\ &= \frac{235}{1 + 0.5875} \\ &= \frac{235}{1.5875} \\ &= 148.0781 \end{aligned}$$

ดังนั้น จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๑๔๘ คน

๒) เมื่อผู้วิจัยได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน ๑๔๘ คน แล้ว นำมาหาอัตราส่วนของประชากรหมู่บ้าน (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เพศและอายุ เป็นตัวแปรควบคุม (Control Variables) ตามสูตรนี้^๓

$$n_i = \frac{N_i}{N} \times n$$

เมื่อ n_i แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละตำบล

N_i แทน จำนวนประชากรแต่ละตำบล

^๓ กัลยา วานิชย์บัญชา, สถิติสำหรับงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์ และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙.

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทุกตำบล

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แยกออกเป็นแต่ละตำบลดังรายละเอียดในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้านและช่วงอายุ

หมู่บ้าน/ตำบล	ประชากร			รวม	กลุ่มตัวอย่าง			รวม
	๓๐-๔๕ปี	๔๖-๕๕ปี	๕๖-๖๕ปี		๓๐-๔๐ปี	๔๑-๕๐ปี	๕๖-๖๕ปี	
ตำบลกลาง								
หมู่ที่ ๑ บ้านท่าไคร้ใต้	-	๕	๔	๙	-	๓	๒	๕
หมู่ที่ ๒ บ้านโคกก่อง	-	๖	๔	๑๐	-	๔	๓	๗
หมู่ที่ ๓ บ้านเหนือ	-	๓	๖	๙	-	๒	๔	๖
หมู่ที่ ๔ คุ่มวัดศรีทอง	๑	๓	๕	๙	๑	๒	๓	๖
หมู่ที่ ๕ บ้านใต้	๒	๒	๕	๙	๑	๑	๓	๕
หมู่ที่ ๖ คุ่มสร้างกพอก	๑	๓	๕	๙	๑	๒	๓	๖
หมู่ที่ ๗ บ้านโคกสะอาด	-	๖	๕	๑๑	-	๔	๓	๗
หมู่ที่ ๘ คุ่มเมืองใหม่	๒	๓	๕	๑๐	๑	๒	๒	๕
หมู่ที่ ๙ คุ่มสร้างหิน	๒	๔	๓	๙	๑	๒	๒	๕
หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่าไคร้ใต้	-	๓	๖	๙	-	๒	๔	๖
หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกก่องเหนือ	๑	๕	๓	๙	๑	๓	๒	๖
ตำบลขวัญเมือง								
หมู่ที่ ๑ บ้านคำหมากเว	๑	๖	๖	๑๓	๑	๔	๔	๙
หมู่ที่ ๒ บ้านดงประเสริฐ	๑	๖	๒	๙	๑	๔	๑	๖
หมู่ที่ ๓ บ้านหนองยาง	๓	๓	๔	๑๐	๒	๒	๒	๖
หมู่ที่ ๔ คุ่มสนามม้า	๑	๖	๓	๑๐	๑	๔	๒	๗
หมู่ที่ ๕ บ้านท่าไคร้เหนือ	๓	๔	๓	๑๐	๒	๓	๒	๗
หมู่ที่ ๖ บ้านโคกคำเจริญ	๕	๒	๓	๑๐	๓	๑	๒	๖
หมู่ที่ ๗ คุ่มโรงพยาบาล	-	๕	๗	๑๒	-	๓	๔	๗
หมู่ที่ ๘ คุ่มพานทอง	๒	๒	๘	๑๒	๑	๑	๕	๗

ตารางที่ ๓.๑ (ต่อ)

หมู่บ้าน/ตำบล	ประชากร			รวม	กลุ่มตัวอย่าง			รวม
	๓๐-๔๕ปี	๔๖-๕๕ปี	๕๖-๖๘ปี		๓๐-๔๐ปี	๔๑-๕๐ปี	๕๖-๖๘ปี	
หมู่ที่ ๙ บ้านดงประเสริฐใต้	๑	๔	๔	๙	๑	๒	๒	๕
หมู่ที่ ๑๐ บ้านดงประเสริฐเหนือ	-	๗	๒	๙	-	๔	๑	๕
หมู่ที่ ๑๑ บ้านทุ่งเจริญ	๓	๖	๑	๑๐	๒	๔	๑	๗
ตำบลนาเมือง								
หมู่ที่ ๖ ชุมชนนิคมเสลภูมิ	๑	๓	๕	๙	๑	๒	๓	๖
หมู่ที่ ๖ ชุมชนโคกภูดิน	๕	๕	-	๑๐	๓	๓	-	๖
รวม	๓๕	๑๐๑	๙๘	๒๓๔	๒๔	๖๔	๖๐	๑๔๘

๓) เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๔๘ คน ดังกล่าวแล้วจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก (Lottery Method) แบบทดแทน จากประชาคมตำบลของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จนได้ครบตามจำนวนของแต่ละตำบลที่คำนวณไว้ในตารางที่ ๓.๑

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close - ended Questionnaire) จำแนกเป็นสามตอนคือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามปลายปิด (Closed-end-Questions) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓ ข้อ ได้แก่

ข้อที่ ๑ เพศ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ได้แก่ (๑) เพศชาย และ (๒) เพศหญิง

ข้อที่ ๒ อายุ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ได้แก่ (๑) ๓๐-๔๐ ปี (๒) ๔๑-๕๐ ปี และ (๓) ๕๑ ปีขึ้นไป

ข้อที่ ๓ ระดับการศึกษา เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ได้แก่ (๑) ประถมศึกษา (๒) มัธยมศึกษา หรือ ปวช. (๓) อนุปริญญา/ปวส.,ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ๒) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ๓) ด้านร่วมปฏิบัติ ๔) ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scales) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกตามลำดับความสำคัญ ๕ ระดับ

คะแนน	ระดับการมีส่วนร่วม
๕	มากที่สุด
๔	มาก
๓	ปานกลาง
๒	น้อย
๑	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended Question) สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง ๔ ด้าน

๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

๓.๔.๑ ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

๓.๔.๒ รวบรวมข้อมูลจากการศึกษา สรุปเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของคำถาม ครอบคลุมเนื้อเรื่องที่ทำการวิจัย และผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบข้อเท็จจริงได้

๓.๔.๓ ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล

๓.๔.๔ นำแบบสอบถามที่ร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับสำนวนภาษาให้เข้าใจง่าย เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีข้อความตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๓.๔.๕ นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๔.๖ นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความถูกต้องของภาษาแล้วนำไปแก้ไข การหาคุณภาพของ

เครื่องมือที่จัดทำขึ้นนี้ ประกอบด้วย การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยใช้วิธีการดังนี้

๑) การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ข้อความและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญสามท่านช่วย แก้ไขและตรวจสอบ ประกอบด้วย

(๑) ดร.ประพิศ โบราณมูล

วุฒិการศึกษ บธ.บ., กศ.ม. (สังคมศึกษา),ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ/อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

เป็นผู้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและสถิติ และพิจารณาความสอดคล้อง

(๒) ผศ.สุนทร อัจฉริยะ

วุฒิการศึกษ ค.บ., กศ.ม. (บริหารการศึกษ)

ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและเนื้อหา และพิจารณาความสอดคล้อง

(๓) นายรณยุทธ หอมทวล

วุฒิการศึกษ ร.บ., สส.ม. (พัฒนาสังคม)

ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และพิจารณาความสอดคล้อง

จากการหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๓ ท่าน ผลปรากฏว่าได้ค่า IOC ที่ระดับ .๖๗ จำนวน ๑ ข้อ และค่า IOC ที่ระดับ ๑ จำนวน ๒๕ ข้อ รวมทั้งสิ้น ๒๖ ข้อ

๒) การวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของเครื่องมือวัด โดยนำแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยไปทำการทดลองใช้ (Try-out) จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power/DP) ทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง ๑.๐๐ จำนวน ๒๖ ข้อ แล้วทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือได้ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ระดับ ๐.๘๘

๓.๔.๗) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมพิจารณาเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ไปยังนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับประชาคมตำบล

๒) นำหนังสือจากนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเสลภูมิ เพื่อขอความร่วมมือไปแจกกับประชาคมตำบลในเขตเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

๓) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ซึ่งได้ครบทุกฉบับ ตรวจสอบให้คะแนนและวิเคราะห์หาคำตอบเพื่ออภิปรายผลการวิจัยต่อไป

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน ๑๙๑ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้น ลงรหัสในแบบสอบถามแล้วนำมาประมวลผล ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติสำเร็จรูปทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

๓.๖.๑ แบบสอบถามตอนที่ ๑ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ใช้วิธีการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ และ คำนวณค่าร้อยละ

๓.๖.๒ แบบสอบถามตอนที่ ๒ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับตามแบบของ Likert's Scale ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดค่าระดับคะแนนมี ๕ ระดับ ดังนี้

๕ คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
๔ คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีส่วนร่วมในระดับมาก
๓ คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
๒ คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีส่วนร่วมในระดับน้อย
๑ คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของข้อมูลในแบบสอบถามตามตอนที่ ๒ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	การแปลความหมาย
๔.๒๑-๕.๐๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
๓.๔๑-๔.๒๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
๒.๖๑-๓.๔๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

๑.๘๑-๒.๖๐ หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
 ๑.๐๐-๑.๘๐ หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงความกว้างระหว่างระดับเท่ากับ ๐.๘๐ ดังนี้^๕
 ช่วงระหว่างระดับค่าเฉลี่ย (Range) = $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{๕ - ๑}{๕} \\ &= .๘๐ \end{aligned}$$

การทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

๑) สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent t-test) ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ ๑ เพื่อเปรียบเทียบประชาชนตำบลที่มีเพศต่างกัน คือ เพศชายกับเพศหญิงกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและในแต่ละด้าน

๒) สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ ๒ และข้อที่ ๓ คือ เปรียบเทียบประชาชนที่มีอายุและการประกอบอาชีพต่างกันกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมในแต่ละด้าน ซึ่งเป็นตัวแปรที่มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไปที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

๓.๖.๓ แบบสอบถามตอนที่ ๓ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

๑) แยกคัดกรองข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในแต่ละด้าน

๒) นำข้อเสนอแนะ ตามข้อ ๑ มาแจกแจงความถี่

๓) สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในแต่ละด้าน และโดยรวม โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ประกอบตาราง

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๗.๑) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

๑) สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ คือ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

๒) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

$$r = \frac{Ru - Rl}{f}$$

เมื่อ r แทน อำนาจจำแนก

f แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งเท่ากัน

Ru แทน จำนวนกลุ่มคะแนนสูง

Rl แทน จำนวนกลุ่มคะแนนต่ำ

๓) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ของครอนบาค (Cronbach) คือ

$$\alpha = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

๓.๗.๒ สถิติพื้นฐาน

๑) ความถี่ (Frequency)

๒) ค่าร้อยละ (Percentage)^๔ มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P หมายถึง ร้อยละ

^๔บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, อ่างแก้ว, หน้า ๑๐๒.

f หมายถึง ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N หมายถึง จำนวนความถี่ทั้งหมด

๓) ค่าเฉลี่ย (Mean = \bar{X}) ^๖ มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} หมายถึง คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๔) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ^๗ มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S.D. หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนคน

X หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

X^2 หมายถึง ผลรวมกำลังสองของคะแนนในกลุ่ม

๕) สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง ๒ กลุ่มใช้ t-test และ ๓ กลุ่มใช้ F-test (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างก็ทดสอบรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffé)

๕๑) ค่า t-test (Independent Sample t-test) ^๘ มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t หมายถึง ค่าที่ (t-test Independent) โดยที่ $df = n_1 + n_2 - 2$

\bar{X}_1, \bar{X}_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

N_1, n_2 หมายถึง จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๓.

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๔.

^๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๕.

๕๒) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test^๕

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	หมายถึง	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ ได้แก่ ระหว่างกลุ่ม (k-๑) และภายในกลุ่ม (n-k)
k	หมายถึง	จำนวนกลุ่มของตัวอย่างที่นำมาทดสอบสมมติฐาน
n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
SS _(B)	หมายถึง	ผลรวมกำลังสองระหว่างกลุ่ม (Between Sum of Squares)
SS _(W)	หมายถึง	ผลรวมกำลังสองภายในกลุ่ม (Within Sum of Squares)
MS _(B)	หมายถึง	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square between Groups)
MS _(W)	หมายถึง	ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean Square within Groups)

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๕.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องไว้ ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

t แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ t (t-distribution)

F แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ F (F -distribution)

df แทน ชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)

Sig แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์หาค่าสถิติ ต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

ตอนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาคมตำบลของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์โดย คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏตามตารางที่ ๔.๑-๔.๓

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	๖๔	๔๓.๒๔
หญิง	๘๔	๕๖.๗๖
รวม	๑๔๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗๖ และเพศชาย จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๔

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๓๐-๔๕ ปี	๒๔	๑๖.๒๒
๔๖-๕๕ ปี	๖๔	๔๓.๒๔
๕๖-๖๘ ปี	๖๐	๔๐.๕๔
รวม	๑๔๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๔ รองลงคือ มีอายุระหว่าง ๕๖-๖๘ ปี จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๔ และอายุระหว่าง ๓๐-๔๕ ปี จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๗๓	๔๙.๓๒
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.	๓๘	๒๕.๖๘
อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	๓๗	๒๕.๐๐
รวม	๑๔๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๓๒ รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๘ และระดับอนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏตามตารางที่ ๔.๔ - ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
โดยรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑	ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	๓.๗๑	๐.๖๕	มาก
๒	ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	๓.๖๐	๐.๕๒	มาก
๓	ด้านร่วมปฏิบัติ	๓.๖๓	๐.๕๘	มาก
๔	ด้านร่วมติดตามและประเมินผล	๓.๕๘	๐.๕๕	มาก
รวม		๓.๖๓	๐.๕๘	มาก

(n = ๑๔๘)

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ใน
ระดับมากทั้งสิ้นด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้าน
ร่วมปฏิบัติ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑	เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน	๓.๗๖	๐.๕๑	มาก
๒	เข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปรึกษาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ ชุมชน	๓.๘๓	๐.๗๕	มาก
๓	เข้าร่วมประชุมเพื่อค้นหาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน	๓.๗๔	๐.๖๖	มาก
๔	เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน	๓.๖๖	๐.๗๗	มาก
๕	เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/จัดกลุ่มปัญหาและหาวิธีแก้ไข ปัญหา เพื่อตอบสนองความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน	๓.๗๒	๐.๗๒	มาก
๖	เข้าร่วมประชุมเพื่อหาสาเหตุปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชน	๓.๖๘	๐.๖๒	มาก
๗	เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	๓.๖๑	๐.๕๔	มาก
รวม		๓.๗๑	๐.๖๕	มาก

(n = ๑๔๘)

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ
๒ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปรึกษาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน” รองลงมาคือ ข้อ
๑ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย
ที่สุดคือ ข้อ ๗ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล”

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑	เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์การ พัฒนาเทศบาล	๓.๖๒	๐.๕๓	มาก
๒	เข้าร่วมประชุมเสนอโครงการ/กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อ กำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาล	๓.๖๖	๐.๕๕	มาก
๓	เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาล	๓.๕๔	๐.๕๒	มาก
๔	เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน/ ชุมชน	๓.๕๘	๐.๕๐	มาก
๕	เข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมพัฒนา หมู่บ้าน/ชุมชนตามแผนพัฒนาเทศบาล	๓.๕๙	๐.๔๙	มาก
รวม		๓.๖๐	๐.๕๒	มาก

(ก = ๑๔๘)

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ๒ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเสนอโครงการ/กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาล” รองลงมาคือ ข้อ ๑ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ ๓ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล”

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านร่วมปฏิบัติ	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑	ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน	๓.๘๒	๐.๕๑	มาก
๒	มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในพื้นที่ เช่น เทศกาลเข้าพรรษางานบุญ งานประเพณีต่าง ๆ	๓.๖๙	๐.๗๗	มาก
๓	มีส่วนร่วมในการคัดค้านแผนพัฒนา ข้อบังคับ มติของเทศบาลที่ไม่ตรงกับปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน	๓.๖๑	๐.๖๘	มาก
๔	มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาของเทศบาลที่มีการจัดให้มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในเทศบาล	๓.๕๔	๐.๕๑	มาก
๕	มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและการพัฒนากลุ่มอาชีพตามแผนพัฒนาเทศบาล	๓.๖๕	๐.๕๖	มาก
๖	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงิน วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	๓.๗๐	๐.๕๗	มาก
๗	ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล	๓.๔๗	๐.๕๐	ปานกลาง
๘	เข้าประชุมร่วมกับเทศบาลทุกครั้งเมื่อมีการบริหารงานด้านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน/ชุมชน	๓.๕๗	๐.๕๐	มาก
รวม		๓.๖๓	๐.๕๘	มาก

(n = ๑๔๘)

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากเจ็ดข้อ และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ๑ ที่ว่า “ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน” รองลงมาคือ ข้อ ๖ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงิน วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ ๗ ที่ว่า “ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล”

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑	มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางวิธีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล	๓.๕๕	๐.๕๐	มาก
๒	มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล	๓.๗๑	๐.๕๘	มาก
๓	มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินสรุปผลการดำเนินงานโครงการต่างๆตามแผนพัฒนาเทศบาลและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	๓.๕๓	๐.๖๔	มาก
๔	เทศบาลเชิญท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลทุกๆปี	๓.๕๕	๐.๖๒	มาก
๕	มีส่วนร่วมในการดำเนินการประชาคมเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่น	๓.๖๐	๐.๔๘	มาก
๖	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการตัดสินใจลำดับความสำคัญของปัญหาเป็นประจำทุกครั้งที่มีการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	๓.๕๖	๐.๔๙	มาก
รวม		๓.๕๘	๐.๕๕	มาก

(n = ๑๔๘)

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล โดยรวม อยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทั้งเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ๒ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล” รองลงมา คือ ข้อ ๕ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการดำเนินการประชาคมเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่น” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ ๓ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินสรุปผลการดำเนินงานโครงการต่างๆตามแผนพัฒนาเทศบาลและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ”

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน ผู้วิจัยใช้สถิติ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน ส่วนสถิติ F-test ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป ผลการเปรียบเทียบปรากฏดังตารางที่ ๔.๙-๔.๓๘

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๔	๓.๖๒	๐.๖๐	มาก
หญิง	๘๔	๓.๖๔	๐.๕๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	๖๔	๓.๖๒	๐.๖๐	๐.๒๘	๐.๕๙
หญิง	๘๔	๓.๖๔	๐.๕๖		

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๔	๓.๗๐	๐.๖๗	มาก
หญิง	๘๔	๓.๗๒	๐.๖๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในกระบวนการ
วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ
อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน
พัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนด
ความต้องการ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	๖๔	๓.๗๐	๐.๖๗	๐.๘๘	๐.๓๔
หญิง	๘๔	๓.๗๒	๐.๖๓		

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๔	๓.๕๘	๐.๕๔	มาก
หญิง	๘๔	๓.๖๒	๐.๕๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในกระบวนการ
วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา อยู่ใน
ระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน
พัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำ
แผนพัฒนา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	๖๔	๓.๕๘	๐.๕๔	๑.๒๑	๐.๒๗
หญิง	๘๔	๓.๖๒	๐.๕๐		

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๔	๓.๖๑	๐.๕๖	มาก
หญิง	๘๔	๓.๖๕	๐.๖๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	๖๔	๓.๖๑	๐.๕๖	๐.๓๒	๐.๕๗
หญิง	๘๔	๓.๖๕	๐.๖๐		

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านร่วมติดตามและประเมินผล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๔	๓.๕๖	๐.๕๔	มาก
หญิง	๘๔	๓.๖๐	๐.๕๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในกระบวนการ
วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล
อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน
พัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตาม
และประเมินผล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	๖๔	๓.๕๖	๐.๕๔	๐.๔๔	๐.๕๐
หญิง	๘๔	๓.๖๐	๐.๕๖		

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตาม และประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๓๐-๔๕ ปี	๒๔	๓.๖๐	๐.๕๖	มาก
๔๖-๕๕ ปี	๖๔	๓.๖๘	๐.๕๗	มาก
๕๖-๖๘ ปี	๖๐	๓.๖๑	๐.๖๑	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๖๓	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ช่วง ๔๖-๕๕ ปี ช่วง ๕๖-๖๘ ปี และช่วง ๓๐-๔๕ ปี

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๘	๒	๐.๐๙	๑.๒๑	๐.๒๙
ภายในกลุ่ม	๑๐.๑๕	๑๔๕	๐.๐๗		
รวม	๑๐.๓๓	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย(\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๓๐-๔๕ ปี	๒๔	๓.๖๗	๐.๖๖	มาก
๔๖-๕๕ ปี	๖๔	๓.๗๗	๐.๖๘	มาก
๕๖-๖๘ ปี	๖๐	๓.๖๙	๐.๖๑	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๗๑	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๑ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ โดยรวม
อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตาม
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ช่วง ๔๖-๕๕ ปี ช่วง ๕๖-๖๘ ปี และช่วง ๓๐-๔๕ ปี

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๐	๒	๐.๑๐	๐.๕๘	๐.๕๖
ภายในกลุ่ม	๒๖.๑๐	๑๔๕	๐.๑๘		
รวม	๒๖.๓๐	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๓๐-๔๕ ปี	๒๔	๓.๕๓	๐.๕๒	มาก
๔๖-๕๕ ปี	๖๔	๓.๖๘	๐.๕๐	มาก
๕๖-๖๘ ปี	๖๐	๓.๕๙	๐.๕๔	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๖๐	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ช่วง ๔๖-๕๕ ปี ช่วง ๕๖-๖๘ ปี และช่วง ๓๐-๔๕ ปี

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๖	๒	๐.๒๓	๒.๕๖	๐.๐๘
ภายในกลุ่ม	๑๓.๐๕	๑๔๕	๐.๐๙		
รวม	๑๓.๕๑	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๓๐-๔๕ ปี	๒๔	๓.๖๔	๐.๖๑	มาก
๔๖-๕๕ ปี	๖๔	๓.๖๖	๐.๕๙	มาก
๕๖-๖๘ ปี	๖๐	๓.๕๙	๐.๕๕	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๖๓	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ช่วง ๔๖-๕๕ ปี ช่วง ๓๐-๔๕ ปี และช่วง ๕๖-๖๘ ปี

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๐	๒	๐.๐๕	๐.๗๐	๐.๕๙
ภายในกลุ่ม	๑๑.๖๐	๑๔๕	๐.๐๘		
รวม	๑๑.๗๐	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๓๐-๔๕ ปี	๒๔	๓.๕๘	๐.๕๖	มาก
๔๖-๕๕ ปี	๖๔	๓.๖๒	๐.๕๕	มาก
๕๖-๖๘ ปี	๖๐	๓.๕๔	๐.๕๔	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๕๘	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ช่วง ๔๖-๕๕ ปี ช่วง ๓๐-๔๕ ปี และช่วง ๕๖-๖๘ ปี

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๒	๒	๐.๐๖	๐.๗๓	๐.๔๘
ภายในกลุ่ม	๑๓.๐๕	๑๔๕	๐.๐๙		
รวม	๑๓.๑๗	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๗๓	๓.๖๐	๐.๖๑	มาก
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.	๓๘	๓.๖๑	๐.๕๖	มาก
อนุปริญญา/ปวส.ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	๓๗	๓.๖๘	๐.๕๗	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๖๓	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากไปหาน้อย คือ อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มัธยมศึกษาหรือ ปวช. และประถมศึกษา

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๘	๒	๐.๑๔	๑.๙๑	๐.๑๕
ภายในกลุ่ม	๑๐.๑๕	๑๔๕	๐.๐๗		
รวม	๑๐.๔๓	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๗๓	๓.๖๕	๐.๖๑	มาก
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.	๓๘	๓.๖๘	๐.๖๖	มาก
อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	๓๗	๓.๘๐	๐.๖๘	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๗๑	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มัธยมศึกษาหรือ ปวช. และประถมศึกษา

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๔	๒	๐.๓๒	๑.๗๓	๐.๑๘
ภายในกลุ่ม	๒๖.๑๐	๑๔๕	๐.๑๘		
รวม	๒๖.๗๔	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๗๓	๓.๕๖	๐.๕๒	มาก
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.	๓๘	๓.๖๓	๐.๕๐	มาก
อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	๓๗	๓.๖๑	๐.๕๔	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๖๐	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มัธยมศึกษาหรือ ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี และประถมศึกษา

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๔	๒	๐.๐๗	๐.๘๓	๐.๔๓
ภายในกลุ่ม	๑๓.๐๕	๑๔๕	๐.๐๙		
รวม	๑๓.๑๙	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๗๓	๓.๕๘	๐.๕๘	มาก
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.	๓๘	๓.๖๒	๐.๕๙	มาก
อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	๓๗	๓.๖๙	๐.๕๗	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๖๓	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มัธยมศึกษาหรือ ปวช. และประถมศึกษา

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๘	๒	๐.๑๔	๑.๗๒	๐.๑๘
ภายในกลุ่ม	๑๑.๖๐	๑๔๕	๐.๐๘		
รวม	๑๑.๘๘	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๗๓	๓.๕๒	๐.๕๗	มาก
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.	๓๘	๓.๖๐	๐.๕๕	มาก
อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	๓๗	๓.๖๒	๐.๕๓	มาก
รวม	๑๔๘	๓.๕๘	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มัธยมศึกษาหรือ ปวช. และประถมศึกษา

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๐	๒	๐.๑๕	๑.๗๔	๐.๑๗
ภายในกลุ่ม	๑๓.๐๕	๑๔๕	๐.๐๙		
รวม	๑๓.๓๕	๑๔๗			

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questions) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปตารางประกอบบรรยาย ปรากฏตามตารางที่ ๔.๓๙ - ๔.๔๒

ตารางที่ ๔.๓๙ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ

ลำดับที่	ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	ความถี่
๑	เทศบาลควรเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เช่น การจัดทำเอกสารเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เป็นต้น	๑๖
๒	เทศบาลควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ให้ประชาชนรับทราบหน้าที่และให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการจัดอบรม จัดทำสื่อเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชนและหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	๑๑

จากตารางที่ ๔.๓๙ พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ได้แก่ เทศบาลควรเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เช่น การจัดทำเอกสารเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เป็นต้น และเทศบาลควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ให้ประชาชนรับทราบหน้าที่และให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการจัดอบรม จัดทำสื่อเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชนและหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

ตารางที่ ๔๔๐ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา

ลำดับที่	ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	ความถี่
๑	เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาเทศบาลตำบล โดยแต่ละปีให้ประชาคมสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาตำบล	๑๕
๒	ควรจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	๓

จากตารางที่ ๔๔๐ พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดด้าน ร่วมจัดทำแผนพัฒนา ได้แก่ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาเทศบาลตำบล โดยแต่ละปีให้ประชาคมสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาตำบล และควรจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

ตารางที่ ๔๔๑ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ

ลำดับที่	ด้านร่วมปฏิบัติ	ความถี่
๑	เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป	๑๗
๒	เทศบาลควรสร้างความร่วมมือกับประชาชน พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นการพัฒนาบุคคล และความสามัคคีในชุมชน	๑๐

จากตารางที่ ๔๔๑ พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ ได้แก่ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป และเทศบาลควรสร้างความร่วมมือกับประชาชน พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นการพัฒนาบุคคล และความสามัคคีในชุมชน

ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

ลำดับที่	ด้านร่วมติดตามและประเมินผล	ความถี่
๑	เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การจัดอบรม สัมมนา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ประชาชนมีการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ การดำเนินงานของเทศบาล	๑๘
๒	เทศบาลควรส่งเสริมประชาชนเห็นความสำคัญในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ให้มีความโปร่งใส รวดเร็ว ตรวจสอบได้	๙

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ได้แก่ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การจัดอบรม สัมมนา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ประชาชนมีการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ การดำเนินงานของเทศบาล และเทศบาลควรส่งเสริมประชาชนเห็นความสำคัญในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ให้มีความโปร่งใส รวดเร็ว ตรวจสอบได้

โดยสรุป ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยสามอันดับคือ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การจัดอบรม สัมมนา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ประชาชนมีการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ การดำเนินงานของเทศบาล รองลงมาคือ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป และเทศบาลควรเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เช่น การจัดทำเอกสารเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เป็นต้น

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน และ๓) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ได้แก่ ประชาคมตำบลของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒๓๕ คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๔๘ คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก (Lottery Method) แบบทดแทน จากประชาคมตำบลของเทศบาลตำบลเสลภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน จำนวน ๓๐ ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ห้าระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .๘๙ และแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ ๑ ใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย ตอนที่ ๒ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตอนที่ ๓ ใช้การทดสอบค่า t-test และ F-test (One-way ANOVA) ตอนที่ ๔ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงและลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลได้ดังนี้

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗๖ มีอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๔ และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๓๒

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมปฏิบัติ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนาและด้านร่วมติดตามและประเมินผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

๑) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือข้อ ๒ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปรึกษาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน” ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๗ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล”

๒) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ๒ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเสนอโครงการ/กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาล” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๓ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล”

๓) ด้านร่วมปฏิบัติ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ๑ ที่ว่า “ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๗ ที่ว่า “ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล”

๔) ด้านร่วมติดตาม และประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือข้อ ๒ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๓ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินสรุปผลการดำเนินงานโครงการต่างๆ ตามแผนพัฒนาเทศบาลและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ”

๕.๑.๓ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยสามอันดับคือ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การจัดอบรม สัมมนา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ประชาชนมีการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ การดำเนินงานของเทศบาล รองลงมาคือ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป และเทศบาลควรเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เช่น การจัดทำเอกสารเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เป็นต้น

๕.๒ อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งสี่ด้านคือ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล ผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ประชาชน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลเสลภูมิ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยการจัดเวทีประชาคม หมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ ร่วมสำรวจและรวบรวมปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและประชาชนส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ได้แก่ ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ร่วมจัดทำแผนพัฒนา ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามผล และประเมินผลการบริหารงานของเทศบาล จึงทำให้การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจอร์จ บุญเรืองได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงการที่ประชาชนในชนบท สามารถแสดงออกซึ่งความต้องการของตน การจัดอันดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นโดยเน้นที่การใช้อำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเฉลิมชัย เรื่องวิเศษได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสริมพล จอมเมืองภาค ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าอากาศยานแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าอากาศยานแม่ทา โดยรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา เขียวคำสุข ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอต๋อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม โดยรวม อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ อนุกุลเวช ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจิว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย” พบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจิว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนพวรรณ ศรีวร ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า การมี

ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของธนวัฒน์ ใจบุญธรรม ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสถภูมิ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำแผน โดยจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เวทีประชาคมตำบล ทำให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าร่วมเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน เพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านในข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิพัทธ์เวช สืบแสง ได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของงานรวม เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้การกำหนดและดำเนินการของประชาชนเองโดยที่กระบวนการของการมี ส่วนร่วมนั้น เป็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาหรือกำหนดปัญหาของชุมชน สาเหตุของปัญหาหาวิธีแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไข ปัญหาของชุมชน และประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมการปกครอง กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง “การตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคมโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม การเมืองและการบริหาร โดยมีการนำปัญหาความต้องการ และศักยภาพของท้องถิ่นมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา และแนวทางการดำเนินงานตามกรอบของจุดมุ่งหมายดังกล่าว แล้วนำกรอบแนวทางการพัฒนามากำหนดรายละเอียดในรูปของแผนงานและโครงการ เพื่อให้แผนงานและโครงการพัฒนาของท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวทางในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสถภูมิ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเสริมพล จอมเมืองกาศ ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ อนุกุลเวช ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจัว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ น้อยนคร ได้วิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์” พบว่า “การมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล แต่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า แม้ว่ากระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ จะดำเนินกิจกรรมพัฒนาโดยคำนึงถึงบทบาทการเข้าร่วมของชุมชน/หมู่บ้าน แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกระบวนการที่วางแผนไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลมากนัก และอาจจะขาดเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน ดังนั้นจึงทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมเกียรติ อนุกุลเวช ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจัว อำเภอกิ่ง จังหวัดเชียงราย” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจัว ด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพวรรณ ศรีวร ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ น้อยนคร ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดา เขียวคำสุข ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม ด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายผลได้ดังนี้

๑) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ ๒ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปรึกษาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน” ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า เทศบาลตำบลเสลภูมิ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ มีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ ร่วมสำรวจและรวบรวมปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และ

แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ชนิษฐา ศรีนนท์ กล่าวว่า “การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญในกระบวนการบริหาร งานของ องค์การ เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์การ กำหนดภารกิจและกิจกรรม โดยการนำปัญหาความต้องการ นโยบายระเบียบ คำสั่ง ศักยภาพขององค์การ และสิ่งแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกองค์การ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ตัดสินใจและวินิจฉัยทางเลือกในอนาคต เพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาสนองตอบความต้องการและเป็นการพัฒนาศักยภาพขององค์การได้ ดังนั้น จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ในประเด็นเข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ ๗ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาลตำบลในการร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล แต่ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเสนอปัญหาความต้องการ การเสนอโครงการที่ผ่านมา เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน นั้นจะเกิดขึ้นจากฝ่ายเทศบาลตำบล โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มผู้บริหารเทศบาลตำบลเป็นผู้ดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว และประชาชนไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงไม่ค่อยสนใจที่เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเท่าที่ควร ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

๒) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยเข้าร่วมประชุมเสนอโครงการ/กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาล ร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล และเข้าร่วมเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อประชุมเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนตามแผนพัฒนาเทศบาล และการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ มีประชาสัมพันธ์ การรณรงค์ ให้ประชาชนได้รับรู้ และเห็นความสำคัญของแผนพัฒนาเทศบาลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลเสลภูมิ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมเกียรติ อนุกุลเวช ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจัว อำเภอกะปง จังหวัดเขียงราย” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย

ของนพวรรณ ศรีวร ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล สุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ ๒ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุม เสนอโครงการ/กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาล” ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ มีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจและรับทราบปัญหาความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อที่จะเสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล หรือกำหนดทิศทางการพัฒนา เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล และการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการวางแผนพัฒนาโดยจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผนงาน โครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการ ตรวจสอบได้ทั้งหน่วยงานของรัฐและประชาคม จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ในประเด็นเข้าร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ ๓ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล” ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาเทศบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ยังขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ ได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะต่อแผนงานโครงการที่ต้องการพัฒนาต่อเทศบาลตำบลทั้งระยะสั้น และระยะปานกลาง หรือเทศบาลตำบลเสลภูมิ อาจจะขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

๓) ด้านร่วมปฏิบัติ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่

ปฏิบัติ ในประเด็นที่ว่า “ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล” อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

๔) ด้านร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ ๒ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนให้ความสำคัญกับการบริหารงานของเทศบาลว่ามีการดำเนินงานโครงการต่างๆ เป็นไปตามแผนพัฒนาเทศบาลหรือไม่ และการพัฒนาตามโครงการพัฒนาท้องถิ่น มีการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้หรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กล่าวว่า การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดผลและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงานโครงการนั้นจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม และสอดคล้องกับแนวคิดของนรินทร์ชัย พัฒนาพงศา ระบุว่า การมีส่วนร่วมคือการให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้นๆ ด้วย ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนา เทศบาลตำบลเสลภูมิ ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล ในประเด็นที่ว่า “ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล” อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ ๓ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินสรุปผลการดำเนินงานโครงการต่างๆ ตามแผนพัฒนาเทศบาลและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การสรุปผลการดำเนินงานโครงการต่างๆ ตามแผนพัฒนาเทศบาลอาจจะเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่เทศบาลเพียงฝ่ายเดียวหรือมีการส่งเสริมมีส่วนร่วมเฉพาะกลุ่ม พร้อมทั้งเทศบาลยังขาดการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานหรือการจัดทำรายงานประจำปีเผยแพร่ผลงานของเทศบาลให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินสรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมในการสนับสนุนเงิน วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น ร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น เทศกาลเข้าพรรษางานบุญงานประเพณีต่าง ๆ ทำให้ประชาชนและชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนา เทศบาลตำบลเสลภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมศักดิ์ น้อยนคร ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตต์ ผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตต์ ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนพวรรณ ศรีวรร ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ๑ ที่ว่า “ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนให้ความร่วมมือกับเทศบาลตำบลเสลภูมิ ในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างดี เช่น รักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในเทศบาลในวันหยุดราชการหรือวันสำคัญของชาติ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของปรัชญา เวสารัชช ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่าเป็นการที่ประชาชนเข้าเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายาม หรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชนและการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ๑) มีประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนา ๒) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามอย่างสุดตัว เช่น ความรู้ ความสามารถ ความคิดแรงงานหรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุนวัสดุกิจกรรมการพัฒนา จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนา เทศบาลตำบลเสลภูมิ ด้านร่วมปฏิบัติ ในประเด็น “ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน” อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ ๗ ที่ว่า “ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล แม้กฎหมายรัฐธรรมนูญจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาคม เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐได้ทุกระดับ แต่ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างก็ยังเป็นเรื่องเฉพาะ และดำเนินอยู่ในวงแคบๆ เป็นบทบาทหน้าที่ของคนเพียงบางกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย และยังเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายเฉพาะ ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนา เทศบาลตำบลเสลภูมิ ด้านร่วม

๕.๒.๒ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

๑) ด้านเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า เทศบาลตำบลเสลภูมิ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ด้วยมาตรฐานเดียวกัน ให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย เรื่องวิเศษ ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมพล จอมเมืองกาศ ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าอากาศยาน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าอากาศยาน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐลดา เขียวคำสุข ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ อนุกุลเวช ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจิ้ว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย” พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจิ้ว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธนวัฒน์ ใจบุญธรรม ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพวรรณ ศรีวรร ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมไม่แตกต่างกัน

๒) ด้านอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้เปิดกว้างให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นต่างๆอย่างเท่าเทียมกัน ประกอบกับเทศบาลตำบลเสลภูมิ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ด้วยมาตรฐานเดียวกัน ให้ความเสมอ ความเท่าเทียมกันทุกคนไม่มีการเลือกปฏิบัติในการให้เป็นคณะกรรมการร่วมกับเทศบาลในตรวจสอบการทำงานหรือกระบวนการบริหารงาน ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย เรื่องวิเศษ ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมพล จอมเมืองภาค ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าอากาศยาน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าอากาศยาน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา เขียวคำสุข ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมเกียรติ อนุกุลเวช ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจิ้ว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย” พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจิ้ว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓) ด้านระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล ขึ้นอยู่กับการส่งเสริมประชาชนของเทศบาล และการให้ความสนใจของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อการต้องการพัฒนาไปในทิศทางใด ประกอบกับเทศบาลเสลภูมิได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลด้วยมาตรฐานเดียวกัน ให้ความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันทุกคนไม่มีการเลือกปฏิบัติ ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมพล จอมเมืองภาค ได้วิจัย การมีส่วนร่วม

ของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าอากาศยาน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่าอากาศยาน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา เขียวคำสุข ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยสมเกียรติ อนุกุลเวช ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลวัง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย” พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลวัง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ ใจบุญธรรม ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพวรรณ ศรีวร ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการค้นพบ (Fact Findings) ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ข้อเสนอแนะโดยรวม ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรรักษามาตรฐานการดำเนินงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล และหากเทศบาลตำบลเสลภูมิ ต้องการเป็นเทศบาลที่ทำงานเพื่อประชาชนโดยแท้จริงแล้ว ควรปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนถึงระดับมากที่สุด โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การจัดอบรม สัมมนา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ประชาชนมีการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ การดำเนินงานของเทศบาลกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ เทศบาลและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการหมุนเวียนกันเป็นกรรมการตรวจการจัดซื้อจัดจ้างของ

เทศบาล และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล โดยแต่ละปีให้ประชาคมสืบเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ต้องให้ความสำคัญในปัญหาความต้องการของประชาชนที่เสนอต่อเทศบาล แก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างทันท่วงที ถูกต้องตรงความประสงค์ของประชาชนในท้องถิ่นและแจ้งให้ประชาชนทราบ และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมติดตามผลและประเมินผลเทศบาล โดยเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาลแต่งตั้งกรรมการหมุนเวียน เพื่อให้การบริหารจัดการของเทศบาลเกิดความโปร่งใส มีการนำงบประมาณไปพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้านสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

๒.๑ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ๒ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปรึกษาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน” ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและมาตรฐานการดำเนินงานและพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด พร้อมทั้งนำปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนมาเป็นข้อปรับปรุงในการพัฒนาท้องถิ่น และวางแผนการพัฒนาต่อไป ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ข้อ ๗ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล” ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรเร่งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาเทศบาล ให้ประชาชนได้รับทราบ และควรเชิญตัวแทนของประชาชนร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อจะได้นำข้อมูลไปเผยแพร่กับประชาชนหมู่บ้านของตนเอง

๒.๒ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ๒ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเสนอโครงการ/กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเทศบาล” ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรฐานการดำเนินงานและพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด พร้อมทั้งควรจัดโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ข้อ ๓ ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล” ดังนั้นเทศบาลตำบล

เสลภูมิ ควรเชิญประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาเทศบาล หรือจะจัดเวทีประชาคมเพื่อรับรองแผนพัฒนาเทศบาล มติจากประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน

๒.๓ ด้านร่วมปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ๑ ที่ว่า “ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน” ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและมาตรฐานการดำเนินงานตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจนถึงระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๗ ที่ว่า “ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล” ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ส่งเสริมด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลอย่างต่อเนื่องและพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด

๒.๔ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ๒ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล” ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรฐานการดำเนินงาน และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด พร้อมทั้งพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้เกิดความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ การจัดทำงบประมาณให้สามารถก่อประโยชน์ให้กับชุมชน/หมู่บ้านมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ๓ ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล” ดังนั้นเทศบาลตำบลเสลภูมิ ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ส่งเสริมด้านร่วมติดตามผล และประเมินผลและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านร่วมติดตามผล และประเมินผลในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลและร่วมในการดำเนินการประชาคมเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

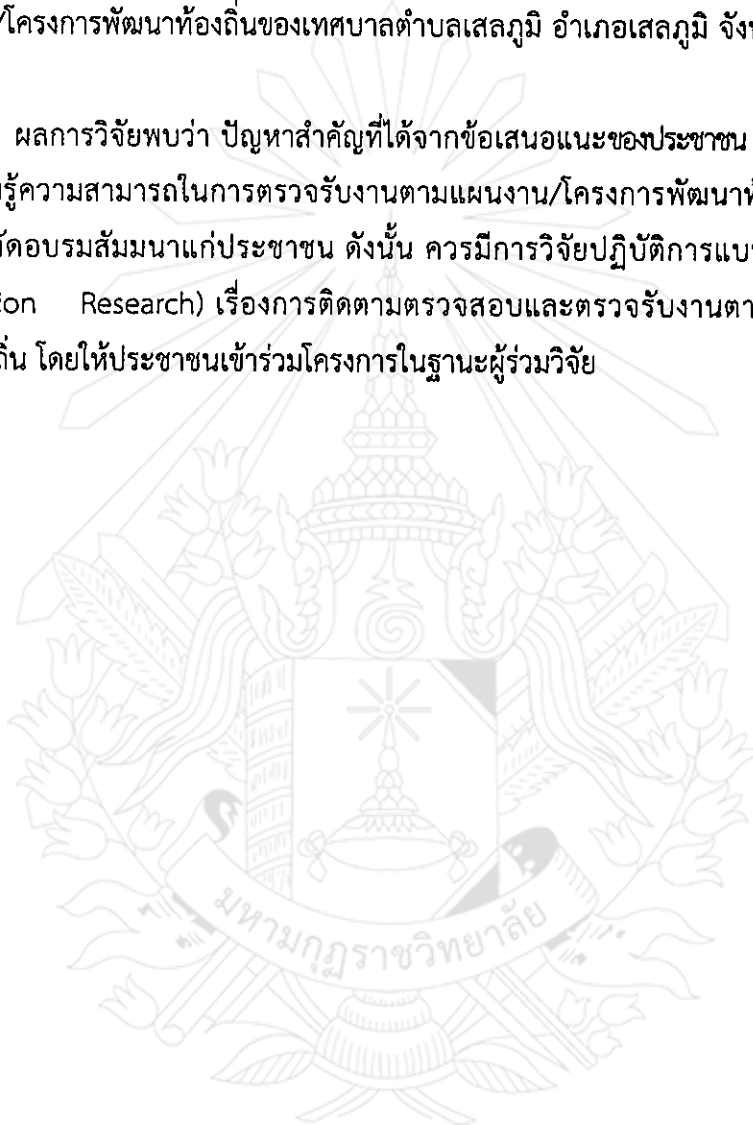
จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นสำคัญที่ควรวิจัยต่อไปคือ

๑) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏว่า ด้านร่วมติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมติดตามผลตามกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึก และนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูล

สารสนเทศในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนา เทศบาลตำบล
เสลภูมิ อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มมากยิ่งขึ้น

๒) ผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนคำถามทั้ง ๒๖ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจัดซื้อ จัดจ้างของเทศบาล ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

๓) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญที่ได้จากข้อเสนอแนะของประชาชน คือ ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้ความสามารถในการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น และเสนอแนะให้มีการจัดอบรมสัมมนาแก่ประชาชน ดังนั้น ควรมีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เรื่องการติดตามตรวจสอบและตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการในฐานะผู้ร่วมวิจัย

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

- กรมการปกครอง. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๑.
- _____ . การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และเมืองพัทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาารักษาดินแดน, ๒๕๔๓.
- _____ . คู่มือการปฏิบัติงานการพัฒนาแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาารักษาดินแดน, ๒๕๔๓.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๗.
- _____ . ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๔.
- จิระพรรณ กาญจนะจิตรา. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๗.
- ดุขฎี อายุวัฒน์. การวิเคราะห์ด้วย Correlation และ Regression Analysis, ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ม.ป.ป.
- เดช กาญจนางกุล. การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๔๗.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.
- หินพันธุ์ นาคะตะ. การพัฒนาองค์การและการวางแผน : กรณีศึกษาต่าง ๆ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๔.
- นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๓๘.
- นิพนธ์เวช สืบแสง. การมีส่วนร่วมของชาวชนบทในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๔

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. กลวิธีแนวทวงวิถีการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, ๒๕๒๗.

_____ .การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, ๒๕๒๗.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕

ปรัชญา เวสารัชช. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. การบริหารท้องถิ่น. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๖.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๐. การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓.

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. คู่มือปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๗.

อคิน รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, ๒๕๒๗.

_____ . แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

อภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. การพัฒนาบุคคล กลุ่ม และชุมชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔.

๒. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชนิษฐา ศรีนทร์. “การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔

จำรัส บุญเชื้อ. “การมีส่วนร่วมของประชากรในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านโพนท่าสี่”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๗.

เฉลิมชัย เรื่องพิเศษ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลโนนศิลาอำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๐.

- ณัฐลดา เขียวคำสุข. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.
- ธนวัฒน์ ใจบุญธรรม. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลดอนเชียง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๐.
- นพวรรณ ศรีวรร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสวรรคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๕๒.
- วิไลพร สมบูรณ์ชัย. “การมีส่วนร่วมของอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๔.
- สมเกียรติ อนุกุลเวช. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจัวอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๐.
- สายสุนีย์ แฉวโน้นจิว. “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรโรงพยาบาลหนองเรือจังหวัดขอนแก่น”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- สุจินต์ ดาววีระกุล. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่น ระดับจังหวัดประจำปี ๒๕๒๗”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗.
- สุวรรณณี คงทอง. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๖.
- เสริมพล จอมเมืองกาศ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลท่ากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๕๐.
- อรวรรณ พรหมใหม่. “การประมวลผลพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.

๓. วารสาร/นิตยสาร/เอกสารอื่นๆ

เทศบาลตำบลเสลภูมิ. “จำนวนประชากรตำบลเทศบาลตำบลเสลภูมิ ปีงบประมาณ ๒๕๕๕”. ร้อยเอ็ด :

เทศบาลตำบลเสลภูมิ, ๒๕๕๕, (อัดสำเนา).

เทศบาลตำบลเสลภูมิ. “คำสั่งเทศบาลตำบลเสลภูมิ ที่ ๒๗๕/๒๕๕๐, ลว. ๘ มิถุนายน ๒๕๕๐”. ร้อยเอ็ด :

เทศบาลตำบลเสลภูมิ, ๒๕๕๐. (อัดสำเนา).

เทศบาลตำบลเสลภูมิ. “แผนพัฒนาสามปี (๒๕๕๕-๒๕๕๗) เทศบาลตำบลเสลภูมิ”. ร้อยเอ็ด :

เทศบาลตำบลเสลภูมิ, ๒๕๕๕, (อัดสำเนา).

ภาณุวัฒน์ ภัคติววงศ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ประชาชน ชุมชน : ยุทธศาสตร์หนึ่งประกัน

คุณภาพการศึกษา”. วารสารข้าราชการครู, ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (๔ เมษายน ๒๕๔๔) : ๔๒-๔๗.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. “รูปแบบการมีส่วนร่วม”. วารสารวิชาการ. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๔ (๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔) :

๑๐-๑๒.

๔. หนังสือภาษาอังกฤษ

Agbayani. Sociology : A Test with Adapted Reading. New York : Oxford University Press, 1999.

Cohen, J.M. and Uphoff. The Cornell Rural Development Participation Project. New York : Harper & Row, 1966.

Davis & Newstorm. Organizational Behavior : Human Behavior at Work. New York : McGraw-Hill Book Company, 1976.

Kaufman. Strategic Management : Concept and Application. New York : Harper and Brothers, 1974.

Parson, Talcott. Structure and Process in Modern Societies. New York : Prentice Hall, 1981.

Stavenhagen, Rudolpho, The Administrative Office Management Function, Boston : Allyn and Bacon, 1987.

Weber, Max. The Theory of Social and Economic Organization trans. New York : McGraw-Hill Book Company, 1970.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

๑. ดร.ประพิศ โบราณมูล

วุฒิการศึกษา บธ.บ., กศ.ม. (สังคมศึกษา),ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ/อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๒. ผศ.สุนทร อัจฉินิยม

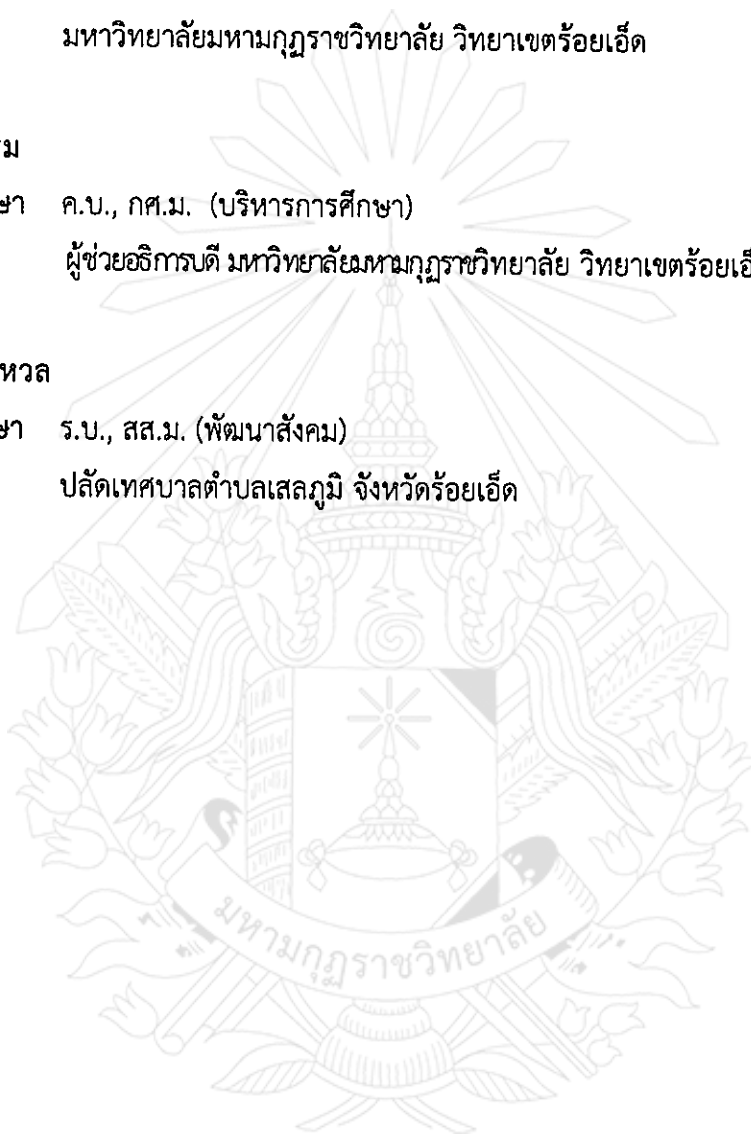
วุฒิการศึกษา ค.บ., กศ.ม. (บริหารการศึกษา)

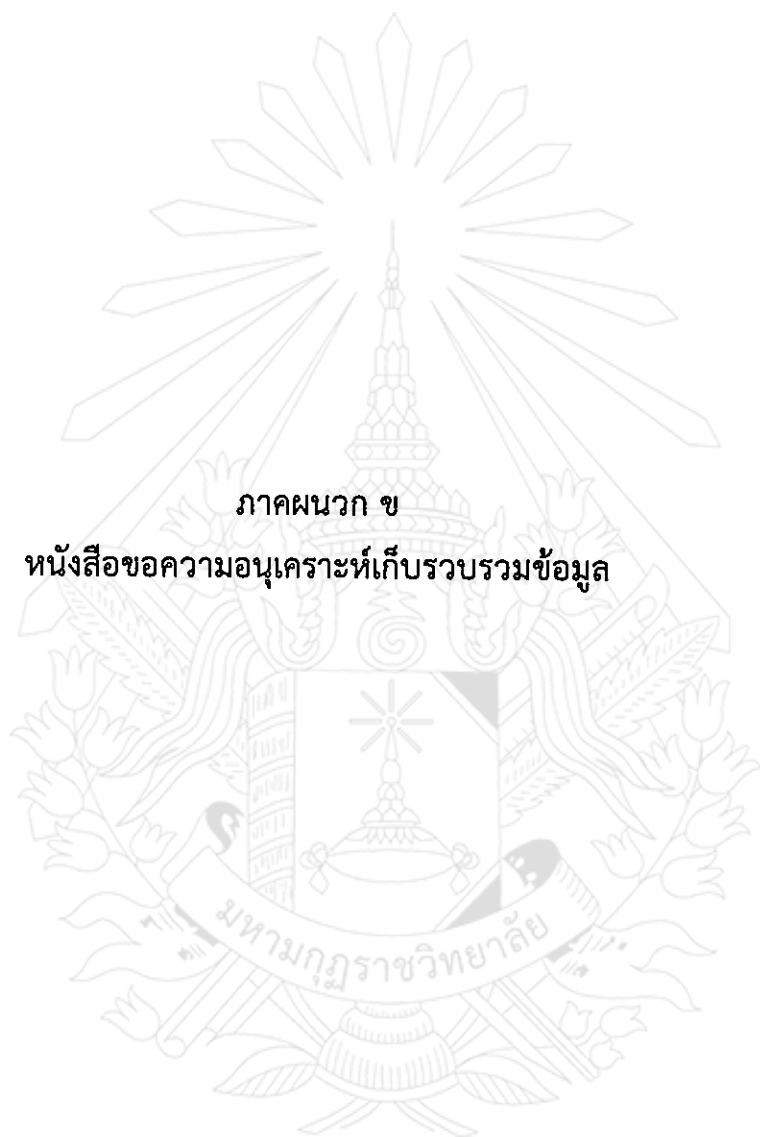
ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๓. นายรณยุทธ หอมหวล

วุฒิการศึกษา ร.บ., สส.ม. (พัฒนาสังคม)

ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

17 ก.ค. 2555

หมายเลขดำบล.เสลงภูมิ
 ที่ 1919 / 2555
 วันที่ 17 เดือน ก.ค. พ.ศ. 55
 เวลา 10.10

- สำนักปลัดเทศบาล
- งานธุรการ ๖๐๑๕/ว ๑๑๓
- งานการเจ้าหน้าที่
- งานป้องกัน
- งานวิเคราะห์
- งานนิติการ
- งานทะเบียนราษฎร
- งานประชาสัมพันธ์
- กองคลัง เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
- กองการศึกษา
- กองช่าง เจริญพร นายกฤษฎาพรวิวัฒน์เสลงภูมิ
- กองสาธารณสุข

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
 ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
 จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

สำนักปลัดเทศบาล
 ที่ ๖๕๔ / ๕๕
 วันที่ 17 เดือน ก.ค. พ.ศ. ๕๕
 เวลา 13.16

ด้วย นางสาวจุฑารัตน์ สร้อยโย นักศึกษาสาขาวิชา รัฐศาสตรการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลงภูมิ อำเภอเสลงภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

บน ปลัดเทศบาล
 เพื่อโปรดทราบ
 - มหัทธภักดิ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย
 ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวม
 ข้อมูล
 - รุ่งเรือง มหามกุฏราชวิทยาลัย

ขอเจริญพร

เรียน นายกฤษฎาพรวิวัฒน์เสลงภูมิ
 - เกษียณเกษม

(พระราชปรีดีวิมล)
 รองอธิการบดี

เน้นสร้อยโยเดชาพร

(นางกัลยา เพ็งพันธ์)
 เจ้าพนักงานธุรการ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
 ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

นายรณยุทธ บอนมาถ
 ปลัดเทศบาลตำบลเสลงภูมิ
 18 ก.ค. 2555

(นางสมร ชานาญภูมิ)

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
 ตำบลดงลาน กิ่งเทศบาล
 โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
 โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

นายรณยุทธ บอนมาถ
 ปลัดเทศบาลตำบลเสลงภูมิ

อนุเคราะห์
 นายกฤษณ์ อธิราช
 นายกฤษฎาพรวิวัฒน์เสลงภูมิ

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๔๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความ อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร.ประทีป โบราณมูล

ด้วย นางสาวจุฑารัตน์ สุริโย นักศึกษาสาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออ.เมตตาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘ ๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร. ๐-๔๓๕ ๓-๔๖๑๘
[http:// www.re .mbu.ac.th](http://www.re.mbu.ac.th)

(ดร.ประทีป โบราณมูล)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ
ศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด

ศษ ๖๐๑๕/ว ๑๔๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความ อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ยศ. สุนทร อาจารย์ยม

ด้วย นางสาวจุฑารัตน์ สุริโย นักศึกษาศาสาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศา เณศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออเนตนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีติวมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนทร อาจารย์ยม)
ผู้ช่วยอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๔ ๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕ ๓-๔๖๑๘

[http:// www.re .mbu.ac.th](http://www.re.mbu.ac.th)

เทศบาลตำบลเสลภูมิ
 ที่ 1022 / 2555
 วันที่ 17 เดือน ก.ค พ.ศ. ๕๕
 เวลา 10.10 น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
 ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
 จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

- ๗ ก.ค. ๒๕๕๕
- สำนักปลัดเทศบาล
 - งานธุรการ
 - งานการเข้าขั้นที่ ๑๕/ว ๑๑๒
 - งานป้องกัน
 - งานวิเคราะห์
 - งานนิติการ
 - งานทะเบียนราษฎร
 - งานประชาสัมพันธ์
 - กองคลัง
 - กองการศึกษา
 - กองช่าง
 - กองสาธารณสุข

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

สำนักปลัดเทศบาล
 ที่ ๗๕๗ / ๖๘
 วันที่ 17 เดือน ก.ค พ.ศ. ๕๕
 เวลา 13.16 น.

ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
 นาย รณยุทธ หอมหวล

ด้วย นางสาวจุฑารัตน์ สุริโย นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

เรียน ปลัดเทศบาล
 เพื่อโปรดทราบ
 - นพ.กมลวิมล กุลวงศ์
 รองคณบดีเขตฯ วิทยาเขตร้อยเอ็ด
 ทำความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
 ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
 - จงเร่งแจ้งมาเมื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพรม

(พระราชปรีดีทิวมล)
 รองอธิการบดี

เรียน นายรณยุทธ หอมหวล
 - เพื่อโปรดทราบ
 - แจ้งต่อคุณกมลวิมล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
 ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

 (นางกัญญา เฟื่องพันธ์)
 เจ้าหน้าที่งานธุรการ

นายรณยุทธ หอมหวล
 ปลัดเทศบาลตำบลเสลภูมิ

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
 โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๕๖ โทร. ๑๑๒
 โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

18 ก.ค. ๒๕๕๕

อนุเคราะห์

รณยุทธ หอมหวล
 (นายรณยุทธ หอมหวล)
 รองปลัดเทศบาลตำบลเสลภูมิ

นายรณยุทธ หอมหวล
 ปลัดเทศบาลตำบลเสลภูมิ

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

.....

แบบสอบถามนี้ใช้เพื่อนำข้อมูลที่นำไปประกอบการทำสารนิพนธ์ของนางสาวจุฑารัตน์ สุริโย นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงด้วยความคิดเห็นที่เป็นอิสระ โดยใส่ เครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ให้ตรงกับข้อเท็จจริงให้มากที่สุด และข้อมูลที่ได้รับจะถูกนำไปประเมินผล เพื่อก่อให้เกิดคุณค่าทางวิชาการอย่างสมบูรณ์ ไม่มีผลในแง่ลบ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี

แบบสอบถามประกอบด้วย ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓ ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ๒) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ๓) ด้านร่วมปฏิบัติ ๔) ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกตามลำดับความสำคัญ ๕ ระดับ

ตอนที่ ๓ คำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended Question) สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง ๔ ด้าน

นางสาวจุฑารัตน์ สุริโย

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

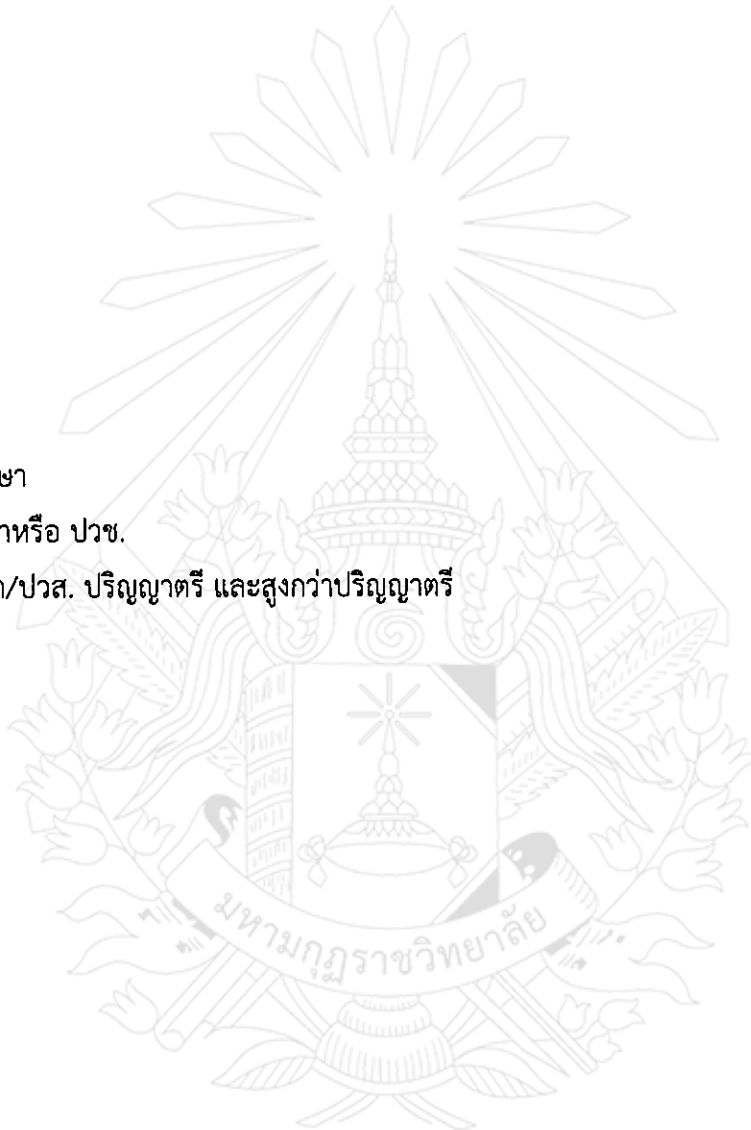
- () ชาย
() หญิง

๒. อายุ

- () ๓๐-๔๕ ปี
() ๔๖-๕๕ ปี
() ๕๖-๖๘ ปี

๓. ระดับการศึกษา

- () ประถมศึกษา
() มัธยมศึกษาหรือ ปวช.
() อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่าน เพียงช่องเดียว

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๑	ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของ หมู่บ้าน/ชุมชนมากน้อยเพียงใด					
๒	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปรึกษาปัญหา/ ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชนมากน้อยเพียงใด					
๓	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อค้นหาปัญหา/ความต้องการ ของหมู่บ้าน/ชุมชนมากน้อยเพียงใด					
๔	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการของ หมู่บ้าน/ชุมชนในระดับใด					
๕	เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/จัดกลุ่มปัญหา และหาวิธีแก้ไขปัญหา เพื่อตอบสนองความต้องการ ของหมู่บ้าน/ชุมชนมากน้อยเพียงใด					
๖	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อหาสาเหตุปัญหาของหมู่บ้าน/ ชุมชน มากน้อยเพียงใด					
๗	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลมากน้อยเพียงใด					
๑	ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลในระดับใด					
๒	ท่านเข้าร่วมประชุมเสนอโครงการ/กิจกรรมพัฒนา หมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา เทศบาลมากน้อยเพียงใด					
๓	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในระดับใด					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างน้อยเพียงใด					
๕	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนตามแผนพัฒนาเทศบาลในระดับใด					
๑	ด้านร่วมปฏิบัติ ท่านให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชนในระดับใด					
๒	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น เทศกาลเข้าพรรษางานบุญงานประเพณีต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด					
๓	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดค้านแผนพัฒนา ข้อบังคับมติของเทศบาล ที่ไม่ตรงกับปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน					
๔	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาของเทศบาลที่มีการจัดให้มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะ และการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน เทศบาลในระดับใด					
๕	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและการพัฒนากลุ่มอาชีพตามแผนพัฒนาเทศบาลในระดับใด					
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงิน วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด					
๗	ท่านร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในระดับใด					
๘	ท่านเข้าประชุมร่วมกับเทศบาลทุกครั้งเมื่อมีการบริหารงานด้านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน/ชุมชนในระดับใด					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางวิธีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลในระดับใด					
๒	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในระดับใด					
๓	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินสรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบมากน้อยเพียงใด					
๔	เทศบาลเชิญท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลทุกๆ ปีในระดับใด					
๕	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการประชาคมเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่นในระดับใด					
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการตัดสินใจลำดับความสำคัญของปัญหาเป็นประจำทุกครั้งที่มีการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มากยิ่งขึ้น ขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะตามที่กำหนดไว้ทั้งสี่ด้าน ดังต่อไปนี้

๑) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ

.....

.....

.....

๒) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา

.....

.....

.....

๓) ด้านร่วมปฏิบัติ

.....

.....

.....

๔) ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

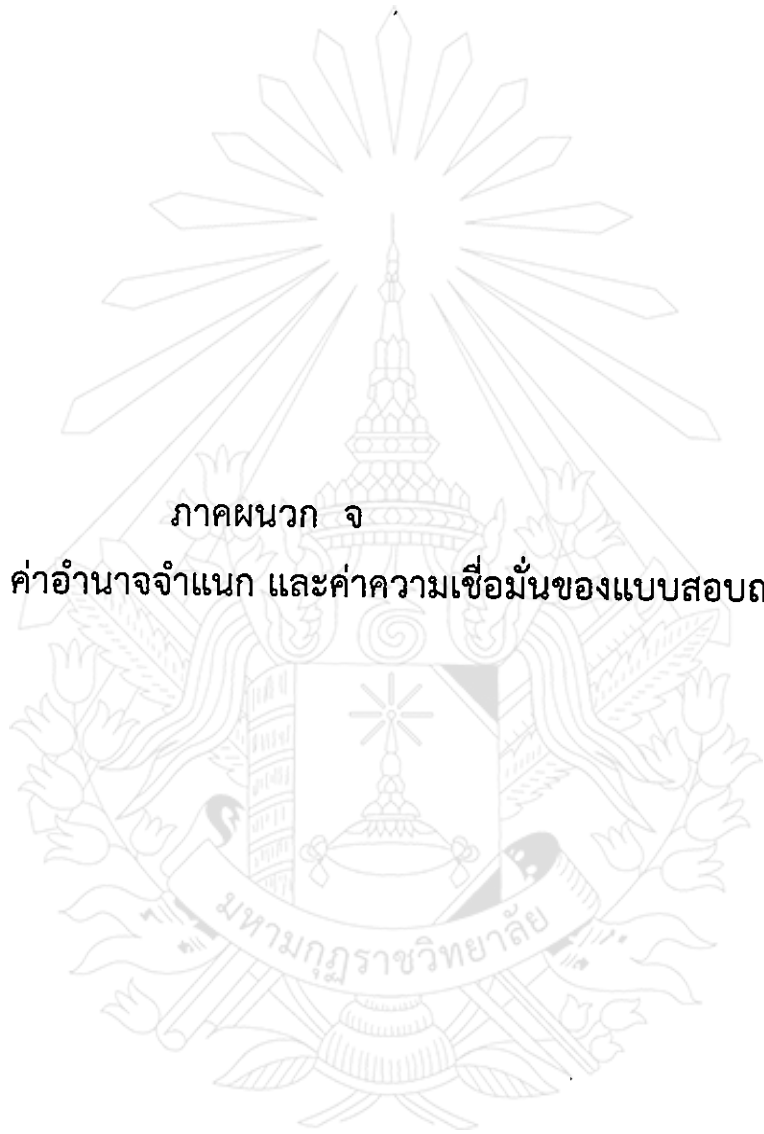
.....

.....

.....

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือ
กรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางสาวจุฑารัตน์ สุริโย

ภาคผนวก จ

ตารางแสดง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****_

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	111.4667	54.2575	.2392	.8914
A2	111.4667	54.3954	.3738	.8865
A3	111.3000	54.4931	.3353	.8874
A4	111.3333	52.1609	.5794	.8818
A5	111.3000	53.6655	.4489	.8850
A6	111.5000	52.4655	.5152	.8833
A7	111.2333	52.0471	.6831	.8800
B1	111.4333	51.7023	.6575	.8800
B2	111.3000	54.2172	.3730	.8866
B3	111.3333	52.8506	.4926	.8839
B4	111.2667	52.4782	.5393	.8828
B5	111.6333	53.2057	.3506	.8881
C1	111.4667	54.1195	.3544	.8871
C2	111.2667	52.4092	.6264	.8812
C3	111.1667	52.6954	.6090	.8817
C4	111.3000	52.1483	.6620	.8804
C5	111.3667	54.1713	.2936	.8890
C6	111.1667	52.2816	.6698	.8805
C7	111.4000	51.0069	.7389	.8780
C8	111.3000	53.5966	.4585	.8848
D1	111.2333	53.5644	.4677	.8846
D2	111.3333	56.0230	.0652	.8967
D3	111.2333	54.3230	.3623	.8868
D4	111.6000	53.8345	.4503	.8850
D5	111.4333	51.9782	.3976	.8878
D6	111.1667	52.6954	.6090	.8817

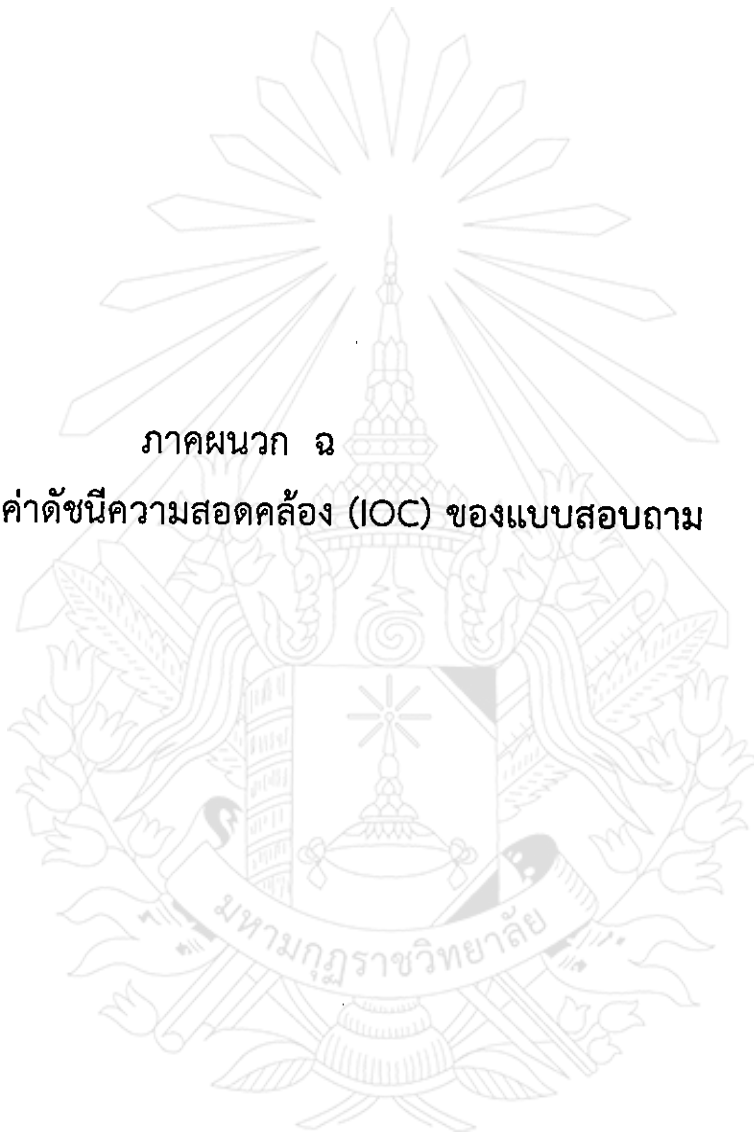
Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 26

Alpha = .8887

ภาคผนวก ฉ
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ
อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index = IOC) และช่วยพิจารณาให้ครบทุกข้อด้วย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
๑	ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปรึกษาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๓	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อค้นหาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างน้อยเพียงใด				
๔	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชนในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๕	เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/จัดกลุ่มปัญหาและหาวิธีแก้ไขปัญหา เพื่อตอบสนองความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๖	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อหาสาเหตุปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๗	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลอย่างน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
๑	ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒	ท่านเข้าร่วมประชุมเสนอโครงการ/กิจกรรมพัฒนา หมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา เทศบาลมากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๓	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๔	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับโครงการ/กิจกรรม ของหมู่บ้าน/ชุมชนมากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๕	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบโครงการ/กิจกรรม พัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนตามแผนพัฒนาเทศบาลในระดับใด	+๑	+๑	๐	๐.๖๗
๑	ด้านร่วมปฏิบัติ ท่านให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน ในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น เทศกาลเข้าพรรษางาน บุญ งานประเพณีต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๓	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดค้านแผนพัฒนา ข้อบังคับ มติของ เทศบาล ที่ไม่ตรงกับปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการ ของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑
๔	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาของเทศบาลที่มีการจัดให้ มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการ กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน เทศบาลในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๕	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและการพัฒนา กลุ่มอาชีพตามแผนพัฒนาเทศบาล ในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ วางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงิน วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ ในในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นมากนักน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๗	ท่านร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ของเทศบาลในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๘	ท่านเข้าประชุมร่วมกับเทศบาลทุกครั้งเมื่อมีการ บริหารงานด้านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ภายใน หมู่บ้าน/ชุมชนในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑	ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางวิธีการติดตามและ ประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๓	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินสรุปผลการ ดำเนินงานโครงการต่างๆตามแผนพัฒนาเทศบาล และแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบมากนักน้อย เพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๔	เทศบาลเชิญท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบผลการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลทุกๆ ปีในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๕	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการประชาคมเพื่อประเมินผล การดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่นในระดับใด	+๑	+๑	+๑	๑
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการตัดสินใจลำดับ ความสำคัญของปัญหาเป็นประจำทุกครั้งที่มีการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	+๑	+๑	+๑	๑

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวจุฑารัตน์ สุริโย
วัน/เดือน/ปีเกิด	๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕
ที่อยู่ปัจจุบัน	๑๙๖ หมู่ที่ ๘ ตำบลขวัญเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๓๗ ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านดงประเสริฐ ตำบลขวัญเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. ๒๕๔๒ ระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. ๒๕๔๗ ระดับอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาศาสตร์บัณฑิต)
อาชีพ	รับราชการ
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานธุรการ
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

